

Adoptat la Congresul de Constituire
din 31 iulie 2011

PROGRAMUL PARTIDULUI POLITIC "DEMOCRAȚIA ACASĂ"

PREAMBUL

Partidul Politic Democrația Acasă un nou partid pentru o noua Moldovă

PPDA este expresia voinței politice a noilor generații de politicieni, care înțeleg politica ca pe un exercițiu al responsabilității și al slujirii țării. Demnitatea unei generații se apreciază după rolul pe care îl joacă în procesul de construcție a societății. Generația care a devenit matură în răstimpul ce s-a scurs de la Independență încoace, cu experiența acumulată în această perioadă de mari frământări, va deveni fermentul schimbării țării. Moldova are nevoie de oameni cu experiență și de participarea, și nu de asistarea, tinerilor la viața politică.

Noi aducem mesajul de speranță într-o nouă generație de politicieni și înțelegem să ne asumăm rolul și răspunderea pentru a alege o cale de activitate aptă să ofere rezultate concrete societății noastre.

Formarea și promovarea unei noi elite politice responsabile de soarta țării, formată din persoane oneste, competente, devotate, capabile, necompromise și necorupte. Deviza noastră este: Schimbarea treptată a Clasei Politice.

Partidul Politic Democrația Acasă s-a născut din nevoia cetățenilor Republicii Moldova de a se regasi, doctrinar și organizatoric, într-o forță politică puternică de centru dreapta.

Partidul Politic Democrația Acasă, ca partid Politic, este o entitate politică deschisă tuturor cetățenilor care împărtășesc valori și curente politice de sorginte democrată de centru dreapta, liberală și creștin-democrată.

Partidul Politic Democrația Acasă se situează programatic în partea de centru dreapta a eșichierului politic din Republica Moldova.

Obiectivul principal al Partidul Politic Democrația Acasă este prosperitatea, unei societăți democratice prin promovarea valorilor și principiilor libertății, responsabilității, dreptății, adevărului și solidarității.

Partidul Politic Democrația Acasă mai are ca scop asigurarea unui climat politic și social favorabil dezvoltării personalității umane, a creativității și progresului prin îmbinarea valorilor morale precum binele comun, justiția, corectitudinea dintre partenerii de dialog social cu ideile neoliberalismului, generatoare de bunăstare. O bunăstare bazată pe legea morală care asigură fiecărui om posibilitatea de a valorifica șansele de fericire personală și de participare la proiectele și beneficiile comune ale societății, în deplină armonie cu ceilalți.

Scopul Partidul Politic Democrația Acasă este și acela de a sprijini și a pregăti cetățenii Republicii Moldova pentru eventualele provocări ale perioadei de tranziție interminabilă și pentru noile provocări ale perioadei posttranziție.

Partidul Politic Democrația Acasă își propune să valorifice șansa integrării țării în structurile europene, ca o condiție a creșterii standardului de viață al cetățenilor și a edificării statului de drept.

Partidul Politic Democrația Acasă pune în centrul acțiunii sale omul. Egalitatea de șanse, și nu nivelarea valorilor în interesul unui cerc îngust de oligarhi, este scopul pe termen mediu și lung al Partidului.

Partidul Politic Democrația Acasă consideră că este nevoie de asumarea fermă a despărțirii de trecutul comunist.

Partidul Politic Democrația Acasă sprijină dezvoltarea legăturilor cu moldovenii de pretutindeni pentru păstrarea și afirmarea identității naționale, lingvistice și religioase, cu respectarea legislației statelor ai căror cetățeni sunt.

Partidul Politic Democrația Acasă susține protejarea minorităților în strictă conformitate cu prevederile legale și respectarea drepturilor individuale ale tuturor membrilor societății, indiferent de opțiunile sau originea lor socială sau etnică. Drepturile unor minorități nu pot fi absolute, acestea trebuie să fie conforme și cu datina, tradiția strămoșească a pământului.

Pe harta lumii a apărut un stat – Republica Moldova, care la data de 27 august 1991 adoptă Declarația de Independență și în scurt timp, la 2 martie 1992, agunge să fie Membru al Organizației Națiunilor Unite. Republica Moldova a fost pusă în situația de a face față multiplelor provocări în diverse domenii – politic, economic, social și de securitate. Însă atunci și acum nici clasa politică și nici societatea în ansamblu nu au fost pregătite să gestioneze tranziția democratică și economică într-un mod care să asigure cetățenilor respectarea drepturilor lor fundamentale și un nivel decent de bunăstare.

Și după cca 20 de ani de independență, țara noastră continuă să fie în derivă, măcinată de o clasă politică iresponsabilă și coruptă, care face uz de problemele identitare pentru a acoperi propria incompetență, traficul de influență și prosperitatea ilicită obținută ca urmare a utilizării abuzive a resurselor publice. Corupția este plasată pe un trend pozitiv în eșaloanele de vîrf ale puterii și populația este jăcmănită și sărăcită de guvernările incompetente, ireponsabile și impotente de a propune soluții de ieșire din criză.

Asistăm la crearea a două lumi paralele – una reprezentată de o guvernare coruptă, iar alta – de oameni simpli care sînt nevoiți să-și abandoneze familiile și să caute locuri de muncă în străinătate pentru a nu muri de foame. Este un fapt anormal pentru un stat care se consideră european ca fiecare al doilea cetățean să se afle în sărăcie absolută. Mai mult decît atît, nivelul de viață și criteriile dezvoltării umane stabilite de ONU în comparație cu traiul nostru face existența oamenilor și mai deprimantă.

Asistăm la înrădăcinarea agriculturii de subzistență și ruralizarea centrelor urbane, la intensificarea cazurilor de moarte infantilă comparabilă cu cele mai înapoiate state ale lumii, la o descreștere a numărului de copii școlarizați și la alte fenomene economice și sociale dezastruoase. Situația demografică în Republica Moldova este în cădere/descreștere. Satele noastre sunt pe cale de dispariție de pe harta țării, iar guvernarea este incapabilă să propună soluții de stopare a declinului economic, a exodului populației rurale în căutarea unui loc de muncă etc.

În pofida declarațiilor triumfaliste ale autorităților, realitatea demonstrează o incapacitate crasă și criminală a guvernării de a ameliora situația economică a cetățenilor. Dimpotrivă, relativa stabilitate macroeconomică și financiară existentă în Republica Moldova se datorează ajutorului partenerilor occidentali și eforturilor supraumane ale oamenilor simpli (Gastarbeiteri) de a-și ajuta propriile familii, deseori cu mari sacrificii: abandonarea copiilor fără grija părintească, creșterea ratei divorțurilor etc.

Lipsa de normalitate este o mărturie a eșecului continuu privind reglementarea diferendului din raioanele de est ale țării, deși consensul politic în această problemă a fost exprimat inițial prin Hotărîrea Parlamentului nr.117-XVI din 10.06.2005 cu privire la inițiativa Ucrainei în problema reglementării conflictului transnistrean și la măsurile pentru democratizarea și demilitarizarea

zonei transnistrene, iar ulterior prin Legea nr. 173-XVI din 22.07.2005 cu privire la prevederile de bază ale statutului juridic special al localităților din stînga Nistrului (Transnistria).

Evoluția din domeniile politic, economic și social din Republica Moldova dovedesc că țară trece printr-o criză profundă din cauză unei guvernări a cărei lipsă de performanță și atitudine arogantă, ostilă față de propriul popor reprezintă cel puțin un ultragiu adus bunului simț, de parcă moldovenii ar fi blestemați și n-ar merita să trăiască într-o țară normală. Oare oligarhii moldoveni pot fi și buni conducători ai statului Republica Moldova?

Demult a sosit ceasul schimbării, iar mesagerul acestei schimbări este PPDA

Partidul Politic Democrația Acasă este un partid activ, conectat la realitățile din Republica Moldova, deschis la colaborare cu exponenții curentelor politice dominante la nivel european.

Principalul nostru scop este renașterea Republicii Moldova prin crearea unui stat modern și prosper, formarea unei societăți libere și solidare, în care fiecare cetățean să trăiască demn, să se bucure de libertăți și drepturi, să beneficieze de șanse egale pentru propria dezvoltare.

Noi propunem un nou tip de formațiune politică, care să ofere diversitate, deschidere, dialog și dinamism. Noi vrem să unim într-un singur torent energiile celor care aspiră la un alt mod de a face politică: cu onestitate și decență, cu capacitatea de a dezvolta în interiorul propriilor structuri dezbaterea ideilor și competiția programelor. Partidul activează în conformitate cu principiile legalității, transparenței, publicității, libertății, responsabilității și egalității în drepturi a membrilor, precum și cu alte principii și valori democratice universal recunoscute.

Partidul promovează principiul meritocrației care va servi drept stimulent pentru întreaga societate de a se implica plenar în viața publică pentru binele comun. Partidul pune activitatea sa sub imperiul celor patru **C – Creștere, Calitate, Conștiință, Comunitate**.

Problema unificării unui stat dintotdeauna a frământat mințile politicianilor și ale oamenilor de știință, însă pînă în prezent nu a fost dezlegată la nivel internațional, dar cu atît mai mult în țara noastră. Considerăm că pentru Moldova subiectul prezintă o semnificație deosebită, deoarece ne aflăm în situația în care, în virtutea unui concurs de circumstanțe istorice, o parte a teritoriului a fost rupt de la Țară, de aceea unificarea trebuie studiată pentru a face concluzii, pentru a trage unele învățăminte din lecțiile istoriei, iar decizia trebuie să o ia societatea, conformîndu-se raporturilor stabilite între subiecții dreptului internațional la etapa respectivă.

Succesul și izbînda pot veni numai prin utilizarea hotărîtă, consecventă, coerentă și dinamică a artei negocierilor în procesul soluționării problemei unificării statului.

Partidul Politic Democrația Acasă se naște ca o opțiune politică necesară societății noastre, capabilă să aducă Republicii Moldova soluția politică a procesului de renaștere și modernizare a țării, de refacere morală a societății moldovenești, de reaşezare a societății în albia firească a dezvoltării democratice.

CAPITOLUL I

Valorile și principiile Partidul Politic Democrația Acasă

Valori fundamentale

Valorile fundamentale, derivate din raportarea proiectului politic la persoana umana, se definesc și se delimitează, astfel încît nici una dintre ele nu poate fi pusă de una singură la baza acțiunii politice a Partidul Politic Democrația Acasă.

Valorile fundamentale de care se ghidează PPDA reprezintă un set complex de atitudini pe care membrii Partidului le cred a fi determinante în activitatea politică, administrativă și chiar în comportamentul individual cotidian. Valorile se referă la libertate, egalitate, dreptate, adevăr, responsabilitate, individualism, subsidiaritate și solidaritate, care își găsesc expresia și în principii, cum ar fi supremația legii, caracterul democratic al guvernării, performanța clasei politice, economia de piață liberă etc.

Libertate

În viziunea PPDA, libertatea stă la baza afirmării ființei umane.

Libertatea fiecăruia se realizează în relațiile sale cu ceilalți, într-o formă sau alta a vieții sociale și implică drepturi și obligații. Ea oferă omului posibilitatea de a lua decizii asupra destinului propriu.

Libertatea este indisolubil legată de morală. Numai astfel se înțelege de ce libertatea fiecăruia își găsește realizare în consens cu libertatea celorlalți, iar drepturile persoanei umane nu trebuie să fie dissociate de obligațiile acesteia.

În contextul dat, PPDA consideră că întemeierea societății pe ideea de Justiție este posibilă numai dacă este susținută de o structură puternică de valori morale.

Libertatea este valoarea supremă în orice societate democratică și este convingerea PPDA că aceasta constituie dreptul natural inalienabil al oricărui individ și piatra de temelie a prosperității și progresului. Cetățenii Moldovei sunt născuți liberi și nici o guvernare nu poate fi considerată legitimă dacă încearcă să limiteze sau să submineze libertatea indivizilor. Autonomia acestora în raport cu statul și autoritățile este reflectată și de subsidiaritate, care permite cetățenilor să manifeste capacitățile lor de organizare colectivă pentru soluționarea problemelor la nivelul comunității.

Responsabilitate

A avea libertate înseamnă a avea și responsabilitatea pentru modul în care aceasta este folosită. Când libertatea este maximă și responsabilitatea este maximă. De aceea, responsabilitatea este valoarea politică fundamentală, alături de libertate.

Rostul politicii PPDA este acela de a face oamenii independenți, de aceea, prin politica sa, PPDA va susține crearea și dezvoltarea unui sistem economic și social care să reducă la minimum dependența persoanei față de stat. Asistarea socială este necesară numai acelor aflați în incapacitate, temporară sau permanentă, de a identifica și valorifica oportunitățile pe care le oferă societatea. Să-i ajutăm pe cei ce nu pot munci! Să nu tolerăm lenevia în societate! Să educăm dragostea de muncă în societate! Avera trebuie să fie fundamentată pe muncă cinstită.

Egalitate

Toți oamenii sunt egali în ceea ce privește demnitatea și libertatea lor, prin urmare, ei trebuie să fie egali și în fața legii. Aceasta trebuie să îl protejeze pe cetățean de arbitrarul și de abuzul puterii și să-i asigure dreptatea, mai ales pentru cei expuși riscurilor de excluziune.

Conceptul de egalitate a șanselor urmărește să asigure fiecărei persoane libertatea necesară pentru dezvoltarea ei, în concordanța cu vocația și capacitățile sale, astfel încât să ajungă la o afirmare deplină a personalității sale.

Egalitatea reprezintă valoarea universală care pune în evidență atât șansele pe care le au cetățenii, cât și exercitarea libertății, indiferent de condițiile individuale ce țin de rasă, sex, etnie sau religie. Responsabilitatea rezidă în conștientizarea limitelor pe care trebuie să le aibă libertatea, astfel încât aceasta să nu degenereze în subminarea valorilor colective pe care se bazează societatea. Responsabilitatea este în primul rând una individuală și PPDA consideră că este necesar să promovăm această valoare atât la nivel de persoană, cât și la nivel de clasă politică și act de guvernare.

Solidaritate

Solidaritatea este o expresie a naturii sociale a omului: fiecare individ depinde de societate, iar societatea în ansamblu depinde de fiecare membru al său.

PPDA afirmă că solidaritatea presupune reciprocitate: dacă te aștepti la sprijin și solidaritate, trebuie să fii pregătit să le oferi la rândul tău.

Apărînd solidaritatea și generozitatea, construim o societate în care fiecare cetățean să-și găsească locul. Coeziunea socială se construiește pe solidaritate.

Solidaritatea constituie esența naturii sociale a individului și asigurarea condiției umane. În societățile unde cetățenii își realizează ambițiile individuale și profesionale la interfața dintre responsabilitate, individualism și solidaritate, se ajunge la acea formulă socială care contribuie la modernizarea continuă a domeniului politic și social. Capitalul uman, sub formă de cultură civică, nu doar individuală, contribuie la maximizarea bunăstării generale.

Subsidiaritate

Ori de cîte ori este posibil, oamenii trebuie lăsați să se autoguverneze. În materie de guvernare, individul are prioritate în fața comunității locale, iar comunitatea locală, în fața statului.

Cetățeanul trebuie lăsat, de stat și de comunitate, să își asume, singur sau în asociere cu alții, sarcinile pe care este în stare să le îndeplinească, să ia deciziile care să îi dea mai multă putere asupra vieții sale. Tot astfel statul trebuie să delege comunității dreptul de a decide, iar comunitățile mai mari celor mai mici, pentru ca acestea să își hotărască destinul pe baza resurselor și nevoilor locale.

Principii fundamentale

PPDA este conștient de dificultatea transpunerii valorilor menționate mai sus în principii care ar reprezenta ghidul actului de guvernare și buna funcționare a societății. Totodată, considerăm că natura prescriptibilă a valorilor nu trebuie să conducă la concluzii cinice că moralitatea este inutilă în politică. Fără aceasta ar fi imposibil de implementat supremația legii, democratizarea și economia de piață mixtă – principii ce reprezintă fundamentul regimurilor politice occidentale și cadrul adecvat al perpetuării civilizației.

Partidul Politic Democrația Acasă consideră că persoanele care vin în politică trebuie să accepte că sunt responsabile pentru toată comunitatea și pentru binele public, și nicidecum pentru interesele de grup. A fi om politic este un angajament de a activa pentru binele public.

Dreptate – principiu moral și juridic care cere să se dea fiecăruia ceea ce i se cuvine și să i se respecte drepturile la echitate, justiție; faptul de a recunoaște drepturile fiecăruia și de a acorda fiecăruia ceea ce i se cuvine. Cu (sau după) dreptate după lege, cum se cuvine, în mod just, pe drept, echitabil. Pe bună dreptate pe drept cuvînt, în mod întemeiat.

Adevăr – concordanță desăvîrșită, confirmată de practică, între percepțiile noastre și natura obiectivă a lucrurilor percepute; cunoștința autentică despre realitatea obiectivă, reprezentînd o reflectare justă a acesteia. Adevăr obiectiv conținutul obiectiv al reprezentărilor omului, care corespunde realității, lumii obiective, independent de conștiința omului. Adevăr relativ adevăr obiectiv condiționat istoricește, susceptibil în permanență de transformări și perfecționări. Adevăr absolut suma adevărilor relative privity în devenirea lor infinită.

Consolidare a democrației

Partidul Politic Democrația Acasă își exprimă opțiunea clară pentru democrație și instituțiile sale, dar consideră că aceasta se realizează cu adevărat numai pe un fundament moral și cultural, cu respectarea autorității legii, în libertate și cu responsabilitate. Partidul Politic Democrația Acasă avertizează că, în lipsa acestora, societatea poate să cadă în ignoranță, dezordine, haos și distrugere.

Proprietatea privată și economia de piață

Partidul Politic Democrația Acasă consideră că proprietatea privată este motorul dezvoltării economice. Garantarea reală a dreptului de proprietate presupune și așezarea acestuia pe o bază morală. Din această perspectivă, sunt obligatorii atât restituirea proprietăților, cât și reparațiile materiale pentru abuzurile săvârșite de regimul comunist. Nici un oligarh (de factură comunistă sau democrată) nu trebuie să se protejeze prin invocarea principiului securității raporturilor juridice.

Cadrul dezvoltării economice îl reprezintă economia de piață, ale cărei mecanisme trebuie să funcționeze fără obstrucționări și distorsionări de sorginte politică, fie prin manifestări monopoliste care duc la încălcarea drepturilor atât ale angajaților, cât și ale consumatorilor.

Capitalismul concurenței oneste

Partidul Politic Democrația Acasă susține competiția onestă și inițiativa liberă și consideră că, dincolo de imperfecțiunile lor, capitalismul și piața liberă sunt cele mai eficiente sisteme economice. Partidul Politic Democrația Acasă consideră ca statul poate reglementa orice domeniu și poate desfășura activități economice profitabile, iar în unele domenii poate deține și o poziție de monopolist, deoarece responsabilitatea socială în situație de criză este plasată în primul rând pe umerii statului. Susținem o economie de piață, de orientare socială, fără baroni, monopoliști sau oligarhi.

Partidul Politic Democrația Acasă consideră că scopul fundamental al guvernării este să creeze un climat ce ar favoriza manifestarea inițiativei private și excelența în toate domeniile de activitate.

Recunoașterea rolului tradițional al familiei, al comunității și al religiei

Partidul Politic Democrația Acasă consideră familia fundament al societății, forma cea mai stabilă de conviețuire, comunitatea esențială în care se învață și se exersează libertatea și responsabilitatea, respectul și iubirea între cei apropiați. De aceea, Partidul Politic Democrația Acasă apără familia tradițională și se opune experimentelor sociale, care pun în pericol sau marginalizează familia ca instituție. Sprijinirea familiei presupune sprijinirea afirmării tuturor membrilor familiei și asigurarea egalității lor de șanse.

Partidul Politic Democrația Acasă recunoaște valorile culturale și spirituale, definitorii pentru existența unui popor, precum și rolul comunității în crearea identităților și definirea intereselor umane.

Partidul Politic Democrația Acasă respectă tradiția creștină, precum și celelalte convingeri religioase și rolul acestora în consolidarea integrității morale a individului.

Păstrarea identității naționale

PPDA este o entitate politică aptă să cuprindă și să susțină toți membrii unei societăți, indiferent de apartenența socială, profesională, culturală, etnică sau religioasă. Pentru noi proiectul național este un proiect al viitorului, nu un ecou al trecutului, o construcție continuă și vie pe care și-o asumă în parteneriat cu alte forțe politice. Liantul afectiv al națiunii civice este patriotismul constituțional.

Un subiect aparte îl ocupă problema identității lingvistice și etnice a cetățenilor Republicii Moldova. Avem convingerea fermă că autoidentificarea etnică, lingvistică, religioasă sau de altă natură a persoanei reprezintă alegerea sa individuală, iar imixtiunea statului în acest proces este ilegală prin definiție. În același timp, statul poate stimula loialitatea față de cetățenia moldovenească în baza unei abordări ample, inclusive, însă fără a discrimina indivizii care manifestă o simpatie față de statele vecine în mod particular, dat fiind faptul că pe parcursul

istoriei s-au stabilit relații și identități complementare. În sens cetățenesc, toți locuitorii țării sunt moldoveni și construirea unui stat prosper, în cadrul Uniunii Europene, va fi în măsură să atenueze contradicțiile etnolingvistice existente. În același timp, libertatea de autoidentificare nu presupune răsturnarea unor adevăruri științifice, cum ar fi limba română vorbită pe teritoriul Republicii Moldova.

Recunoașterea caracterului contractual al relației dintre cetățean și stat

Partidul Politic Democrația Acasă recunoaște caracterul contractual al relației constituționale dintre cetățean și stat.

În cadrul acestei relații, cetățeanul acceptă limitarea unor drepturi în scopul conviețuirii armonioase cu egalii săi și acceptă plata impozitelor și taxelor în schimbul furnizării de către stat a unor bunuri și servicii publice.

Prin prisma acestei relații, cetățeanul este îndreptățit să ceară respectarea și protejarea drepturilor sale și să-i fie furnizate bunuri și servicii publice de calitate.

Consolidarea societății civile

Partidul Politic Democrația Acasă susține consolidarea, instituționalizarea, structurarea societății civile și responsabilizarea acesteia, ca factor de dialog cu instituțiile publice.

Partidul Politic Democrația Acasă va crea cadrul necesar și va promova dialogul instituționalizat cu toți actorii societății civile și cu fiecare cetățean în parte.

CAPITOLUL II

Obiectiv și direcții strategice

Obiectivul strategic pe termen lung al politicii de dezvoltare a Republicii Moldova: atingerea unui standard de viață european într-un timp cât mai scurt.

Direcțiile strategice:

Modernizarea țării prin reconstrucția instituțională

În ultimii ani a devenit din ce în ce mai evidentă existența unui grav decalaj între valorile europene în raport cu ansamblul instituțiilor formale ale societății. Instabilitatea legislativă, redundanța și incoerența legilor au creat și creează în continuare insecuritate juridică, diluarea valorii legii și, pe cale de consecință, scăderea respectului față de lege.

De aceea, Partidul Politic Democrația Acasă propune cetățenilor revizuirea textului constituțional printr-un proces deschis de dezbatere și consultare publică. Considerăm că această soluție de fond este singura capabilă să clarifice temeiul instituțional al drepturilor cetățenilor, al principiilor de organizare a statului și al relației contractuale dintre cetățeni și stat. Adoptarea unei noi Constituții sau revizuirea substanțială a dispozițiilor normelor constituționale obligatoriu este precedată de dezbaterea și consultanța publică în decurs de minimum 6-9 luni de zile. Constituția Republicii Moldova poate fi adoptată numai printr-un referendum republican constituțional. Revizuirea (modificarea și completarea) Constituției poate fi efectuată prin referendum sau prin Parlament.

Creșterea competitivității economiei Republicii Moldova

Afît viziunea, cât și strategia Partidul Politic Democrația Acasă sunt ancorate în valorile fundamentale în care noi credem: proprietatea privată, libera inițiativă, competiția, statul de drept, coeziunea economică și socială.

Oferind investitorilor o infrastructură modernă, resurse umane cu un înalt nivel de educație și abilități, un mediu de afaceri prietenos, capabil să asigure o creștere economică sustenabilă pe o perioadă lungă de timp, fără zguduiri la nivel macroeconomic și de mediu, suntem convinși că am atinge un standard de viață comparabil cu media europeană.

Diminuarea disparităților sociale și regionale

Partidul Politic Democrația Acasă urmărește diminuarea disparităților sociale și regionale, în măsura în care politicile implementate nu sunt de natură să afecteze în sens negativ creșterea economică, ultima fiind în același timp cea mai bună soluție și pre-condiția pentru toate celelalte politici angajate în acest scop.

Creșterea gradului de valorificare a resurselor

Alocarea eficientă a resurselor este esențială pentru creșterea productivității, a competitivității și, pe această bază, a veniturilor oamenilor. Singura strategie care poate asigura îmbunătățirea continuă a eficienței alocării resurselor în economie este protejarea piețelor de orice distorsiuni; principala sursă de distorsiuni este intervenția necumpătată a statului în economie, fapt ce dezechilibrează inițiativa antreprenorială.

O bună parte din resursele existente în economie sunt mobilizate la buget, prin impozite și taxe, și sunt alocate de către Parlament și autoritățile publice locale prin mecanismul de exercitare a puterii politice, delegate de către cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot. Această parte suferă de ineficiență cronică majoră în alocarea resurselor publice și în privatizare, fapt accentuat, prin efectele sale, de tendința componentei subterane, oligarhice, de a prelua controlul politic în acest domeniu.

Alte obiective și direcții strategice PPDA pledează pentru:

- Asigurarea unui nivel decent de bunăstare, o economie dezvoltată, competitivă pe plan regional și european, ce reprezintă un fapt absolut normal în contextul geografic în care se află Republica Moldova.
- Dezvoltarea durabilă a țării prin promovarea consensului social ce îmbină în mod armonios cultura personală și cea civică, care este un bun public necesar pentru progres.
- Integrarea Republicii Moldova în spațiul european, revenind la civilizația europeană și în sensul valorilor împărtășite.
- Reunificarea țării prin intermediul activităților politice, economice și sociale, pornind de la prezumția că, cetățenii de pe malul stîng al Nistrului sunt cetățeni ai Republicii Moldova, impuși în mod arbitrar să se supună unei grupări neavenite ce a monopolizat puterea cu asistența statelor-terțe.

Realizarea acestor obiective va fi asigurată prin implicarea activă a PPDA în elaborarea politicilor, în dezbateri și dialog cu alte forțe democratice din societate și, eventual, în gestionarea afacerilor statului după accederea la guvernare.

CAPITOLUL III

Principii și direcții pentru construcția instituțională a Partidul Politic Democrația Acasă

Experiența ultimilor ani ne pune în situația de a trage o serie de învățăminte privind modul în care trebuie să fie organizată și să funcționeze instituțional o entitate politică modernă care emană de la spiritul de centru. Actualul context politic, în care grupuri oligarhice transpartinice și partinice încearcă să controleze agenda publică, justifică dorința electoratului de reformare a

sistemului de partide și mai cu seamă a clasei politice. Este nevoie de un alt fel de politică și de un alt fel de partid politic, care să răspundă acestei dorințe.

În plan intern, PPDA își propune să devină un partid important pe scena politică fără a corupe electoratul, inclusiv prin edificarea unor structuri de partid viabile, unde dezbaterile reprezintă metoda cea mai sigură de implicare politică autentică și de utilizare a energiilor creatoare ale membrilor săi.

În raport cu domeniul politic, PPDA va concura într-un mod profesionist și corect cu partidele existente pentru a câștiga simpatia electoratului, în vederea accederii la putere. În același timp, lupta pentru putere nu eludează misiunea politică de asanare a societății moldovenești pe care partidul, alături de alte forțe democratice, și-o asumă cu toată responsabilitatea.

În contextul întregii societăți, PPDA, aflat în opoziție sau la guvernare, va propune politici structurate pe principalele domenii ale vieții politice, economice și sociale. Participarea la viața politică impune o activitate constantă în ce privește elaborarea de soluții pentru crizele și provocările pe care le are de înfruntat societatea moldovenească și calitatea unui partid este determinată de capacitatea acestuia de a formula soluții în beneficiul cetățenilor într-un mod constant, nu doar în ajunul campaniilor electorale.

Partidul Politic Democrația Acasă se constituie pe temeiul următoarelor principii:

- îmbinarea democrației reprezentative cu democrația participativă, prin implicarea membrilor de la baza Partidul în activitatea politică și programatică;
- consolidarea regimului democratic, unde singura regulă de joc este concurența liberă și alternanța pașnică la putere, unde drepturile omului sînt respectate și protejate de lege, fără nici o excepție;
- recunoașterea pluralismului de opinie și a dialogului intern;
- asumarea responsabilității politice a fiecărei structuri de conducere față de electorat și față de membrii Partidul;
- consolidarea comisiilor de specialitate din cadrul Partidul;
- stabilirea criteriilor de evaluare a activității membrilor Partidul.

CAPITOLUL IV

Prioritățile Partidul Politic Democrația Acasă pentru și în interesul Republicii Moldova

4.1. Edificarea statului de drept în Republica Moldova

4.1.1. Sistem politic democratic și funcțional

PPDA consideră că pentru edificarea unui sistem politic democratic și funcțional este necesară crearea instituțiilor democratice puternice, care să dețină capacitățile necesare pentru elaborarea și implementarea politicilor publice adecvate în vederea protejării intereselor cetățenilor.

PPDA pledează pentru o reformă reală a administrației publice centrale și pentru eficientizarea ei în raport cu administrarea afacerilor publice. Pentru sporirea credibilității instituțiilor publice este necesară crearea unui sistem transparent al activității autorităților publice și îmbunătățirea comunicării, inclusiv prin intermediul consultării cetățenilor.

PPDA pledează pentru separația reală a puterilor în stat, în spiritul și litera prevederilor constituționale în acest domeniu. PPDA își anunță opoziția față de orice tentativă de monopolizare a puterii în stat.

PPDA crede că Republica Moldova are nevoie de o clasă politică responsabilă, iar responsabilizarea clasei politice poate fi realizată prin aplicarea sistemului electoral mixt, ceea ce înseamnă că o parte dintre deputați vor fi aleși pe liste de partid, iar o altă parte – pe circumscripții electorale. PPDA pledează pentru reducerea componenței Parlamentului de la 101

la 71 de deputați, unde în fiecare UAT de nivelul II urmează a fi ales câte un deputat, iar ceilalți deputați vor fi aleși pe liste de partid. Conform sistemului majoritar, vor fi aleși 41 de deputați, iar în temeiul sistemului proporțional 30 de deputați.

PPDA pledează pentru alegerea Președintelui Republicii Moldova în mod direct de către cetățeni.

Pentru refacerea morală a societății, PPDA pledează pentru adoptarea legii lustrației prin care să se interzică accesul la funcțiile publice tuturor celor care au făcut poliție politică.

PPDA își face publică intenția de a colabora cu toate forțele politice, cu excepția partidelor de orientare nazistă, comunistă, xenofobă, șovină și antisemită.

4.1.2. Respectarea drepturilor și libertăților cetățeanului

Drepturile și libertățile cetățeanului reprezintă valori fundamentale care nu pot fi îngădite sub nici o formă, indiferent de circumstanțe. Capacitatea autorităților de a asigura respectarea acestor drepturi și libertăți este piatra de temelie a legitimității democratice a oricărui stat.

4.1.3. Asigurarea independenței justiției

PPDA consideră că doar o justiție liberă poate asigura respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. PPDA pledează pentru continuarea reformei judecătorești, esența căreia a fost denaturată odată cu instaurarea regimului comunist. Reformarea sistemului judecătorec este necesară pentru a reda societății sentimentul de echitate și încredere în actul de justiție. PPDA consideră că reforma judecătorească trebuie să constituie fundamentul pentru celelalte reforme din societate. În noile democrații, derularea reformelor este imposibilă fără o justiție eficientă, independentă și promptă.

PPDA califică drept inadmisibilă aplicarea selectivă a legilor și pledează pentru aplicarea uniformă a lor fără discriminare.

Pentru o mai bună organizare judecătorească, PPDA consideră necesară ameliorarea capacităților instituționale și organizarea adecvată a managementului sistemului judiciar, precum și creșterea transparenței înfăptuirii actului de justiție.

PPDA pledează pentru reformarea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) prin formarea lui din magistrați și profesori universitari, doctori în drept. Reformarea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) trebuie făcută prin acordarea statutului de magistrat procurorilor, eliminarea din componența Consiliului a ministrului justiției și formarea unui consiliu bicameral al judecătorilor și procurorilor. În același timp, PPDA pledează pentru creșterea ponderii decizionale a CSM concomitent cu sporirea transparenței activității acestuia.

Pentru ameliorarea actului de justiție este necesară instituirea practicilor judiciare sănătoase de pronunțare a unor hotărâri legale, bine motivate și clare, lipsite de interpretări ambigue sau duplicitate. În aceeași ordine de idei, este necesară instruirea judecătorilor, asigurarea securității fizice a acestora, implementarea eficientă a înlesnirilor legal stabilite, precum și majorarea esențială a salariilor judecătorilor.

PPDA optează pentru aplicarea mecanismului de responsabilizare a judecătorilor, procurorilor și ofițerilor de urmărire penală pentru asigurarea respectării regulilor privind calitatea și stabilitatea hotărârilor judecătorești.

Pentru facilitarea accesului la justiție este necesară lichidarea instanțelor economice, militare și transferarea competențelor acestora instanțelor de drept comun. Un rol esențial pentru depășirea deficiențelor ce țin de accesul la justiție și de calitatea actului de justiție trebuie să-l constituie promovarea procedurilor alternative de soluționare a cauzelor – medierea și arbitrajul.

PPDA consideră că, pentru înlăturarea obstacolelor în calea accesului la justiție a agenților economici, este necesară instituirea unui mecanism flexibil de eșalonare sau amânare a taxei de stat, cu încasarea ulterioară a acesteia de la partea care pierde procesul.

PPDA consideră că, pentru asigurarea egalității în procesul civil, este necesară diminuarea rolului procurorului în cauzele economice și civile, imposibilitatea reprezentării de către acesta a companiilor de stat în scopul plasării lor în condiții mai avantajoase.

PPDA consideră că judecătorii Curții Supreme de Justiție trebuie să aibă o vechime în funcția de judecător (la judecătorii și curțile de apel) de cel puțin 15 ani.

4.1.4. Consolidarea sistemului național de integritate și de contracarare a corupției

PPDA pledează pentru modificarea cadrului legislativ-normativ și instituțional actual în vederea excluderii posibilităților de interpretări multiple ale prevederilor actelor normative, astfel încât fenomenul corupției să fie combătut cu succes. În special, va fi lichidat Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției pentru a exclude mobilul politic de utilizare a acestui instrument.

PPDA susține cooperarea donatorilor, ONG-urilor și a autorităților publice în ce privește reducerea fenomenului corupției prin realizarea de acțiuni comune. Totodată, PPDA va susține reducerea poverii birocratice pentru mediul de afaceri în vederea reducerii spațiului pentru corupție.

Pentru combaterea corupției trebuie eficientizat sistemul declarațiilor de avere și de interese pentru toți cei care ocupă funcții publice și controlul acestora.

Este necesară, de asemenea, sporirea responsabilității personalor care ocupă funcții publice prin introducerea contractelor de performanță, precum și asumarea de către demnitari a răspunderii pentru cazuri grave de corupție din instituțiile statului în care își desfășoară activitatea până la demisia din funcție.

PPDA pledează pentru depolitizarea Curții de Conturi și restabilirea rolului acesteia ca instituție fundamentală a statului pentru controlul și auditul utilizării resurselor financiare publice.

PPDA optează în favoarea formării unui corp de funcționari publici profesional, integru și motivat pentru calitatea activităților desfășurate.

4.1.5. Mass-media liberă

PPDA recunoaște rolul și importanța existenței unei mass-media libere și dezvoltate, în contextul integrării Republicii Moldova în spațiul european. Problemele referitoare la accesul la informație, dreptul la libera exprimare, secretul de stat, protecția vieții private, problema defăimării impun reexaminarea prevederilor legale privind drepturile jurnaliștilor în vederea îmbunătățirii acestora în conformitate cu normele și cerințele Uniunii Europene.

PPDA pledează pentru deideologizarea audiovizualului public prin depolitizarea procedurii de formare a Consiliului Coordonator al Audiovizualului, asigurarea transparenței eliberării frecvențelor de emisie și excluderea implicării politicului în activitatea editorială a IPNA Compania "TeleRadio-Moldova".

PPDA va promova politici de stimulare a dezvoltării presei independente, prin elaborarea Concepției de dezvoltare a mass-media independente și susținerea dezvoltării presei naționale prin alocarea banilor publici.

PPDA pledează pentru stabilirea unui cadru fiscal preferențial pentru presa de limbă română și scutirea ziarelor de plata TVA din sumele provenite din activitatea lor editorială, indiferent de cifra de afaceri. PPDA va stimula investițiile străine directe în mass-media autohtonă, precum și în domeniile conexe: industria poligrafică, distribuția etc.

4.1.6. Societatea civilă puternică

PPDA recunoaște rolul decisiv al societății civile în democratizarea societății. Noi optăm pentru crearea mecanismelor reale de valorificare a potențialului pe care îl poate oferi societatea civilă în procesul de reconstrucție a societății. PPDA va stimula dezvoltarea sectorului

neguvernamental prin programe de stat speciale. Totodată, va fi promovată cooperarea între autoritățile publice și sectorul asociativ, prin dezvoltarea mecanismelor instituționale respective. Pentru asigurarea viabilității financiare a ONG-urilor, PPDA va promova realizarea serviciilor de către ONG-uri în bază de contracte de achiziții publice (servicii de asistență socială a grupurilor dezavantajate, consultanță economică și sociologică, protecția mediului și ecologie etc.).

4.2. Dezvoltarea capitalului uman

4.2.1. Renașterea prin educație

PPDA consideră că educația este primordială pentru redresarea economică și socială a Republicii Moldova. PPDA pledează pentru ca domeniul educațional să capete și o dimensiune transversală a politicilor publice. Totodată, PPDA urmărește crearea unui pact național pentru o educație modernă și europeană. PPDA consideră că investiția în capitalul uman este cea mai profitabilă. PPDA consideră necesară optimizarea instituțiilor de învățământ preuniversitar, însă totodată insistă asupra faptului ca în fiecare localitate rurală să existe obligatoriu cel puțin o școală primară și o grădiniță pentru copii.

Cunoaștem foarte bine faptul că temelia țării este țăranul și este nedrept ca tînăra și viitoarele generații de copii născuți la țară să nu aibă în localitatea de baștină o grădiniță pentru copii și o școală primară.

PPDA militează pentru reconsiderarea învățământului secundar-profesional și mediu de specialitate (colegiu). Astfel, PPDA va susține dezvoltarea acestuia prin renovarea infrastructurii, modernizarea curriculum-ului, formarea adecvată a cadrelor didactice și prin impulsivitatea corelației dintre piața forței de muncă și instituțiile de învățământ vocațional/tehnic. PPDA va sprijini mecanismul de accesare continuă a nivelurilor de studii: de la nivelul vocațional/tehnic la nivelul superior.

Pentru susținerea adecvată a domeniului educațional, PPDA va promova dezvoltarea cadrului legislativ în concordanță cu recomandările și prevederile structurilor europene din domeniul educațional. În acest sens, PPDA va sprijini efortul de europenizare a educației autohtone prin intensificarea schimburilor de experiență și de promovare a practicilor de calitate. PPDA consideră că pentru europenizarea educației naționale este nevoie de o asumare a prevederilor Agendei Lisabona.

PPDA va stimula promovarea educației autohtone în spațiul european prin mobilități academice și de cercetare. PPDA propune relansarea parteneriatului strategic în domeniul educațional și de cercetare între Republica Moldova și România. PPDA va face demersuri pentru crearea unui program regional de mobilități academice și de cercetare în vederea democratizării și europenizării regionale. La fel, PPDA va susține implementarea unui program de stimulare a revenirii "substanței cenușii" în Republica Moldova.

PPDA vede învățământul superior ca fiind o pistă de lansare a Republicii Moldova în spațiul european al învățământului superior. De aceea, PPDA consideră autonomia instituțională ca fiind indispensabilă pentru dezvoltarea învățământului superior. Astfel, PPDA va pleda pentru acordarea autonomiei instituționale în etape. PPDA va promova ideea că instituțiile de învățământ superior sunt instituții responsabile public pentru serviciile prestate. În acest sens, PPDA susține crearea unui sistem de agenții autonome: pentru acreditarea programelor de studii, pentru finanțarea programelor de studii și de cercetare, pentru finanțarea mobilităților de studii și de cercetare. PPDA va milita pentru reformarea procesului de admitere în sistemul de învățământ superior și va susține dezvoltarea unor programe adecvate de finanțare a activităților de studii prin acordarea de granturi și credite preferențiale garantate.

PPDA consideră că cercetarea trebuie să redevină o componentă specifică și instituțiilor de învățământ superior, iar rolul Academiei de Științe a Moldovei trebuie să fie determinant în această privință. Astfel, PPDA va sprijini amplificarea cooperărilor și parteneriatelor în domeniul cercetării avansate cu instituțiile și fondurile de cercetare din lume și din spațiul european.

PPDA va pleda pentru promovarea educației pe tot parcursul vieții și va stimula valorificarea educației nonformale și informale. Totodată, PPDA va susține inițiativele de formare și instruire alternativă și integratorie a cetățenilor Republicii Moldova, indiferent de vîrstă, sex, grup etnic, regiune de origine. În acest sens, PPDA consideră necesară crearea unei agenții autonome de acreditare a programelor de formare continuă, nonformală și alternativă și de certificare a competențelor și aptitudinilor dobîndite.

4.2.2. Știință, cercetare și activitate inovațională

PPDA pledează pentru reformarea Academiei de Științe din Moldova, iar instituțiile de învățămînt superior urmează să-și consolideze componenta de cercetare prin intermediul ciclului de doctorat. Conform actelor normative adoptate la nivel comunitar în ceea ce privește sistemul european de învățămînt superior, acesta este responsabil de educație, știință și inovare. De aceea, pentru a deveni membri competitivi ai spațiului european al învățămîntului superior, dar în același timp și ai spațiului european al cercetării, sistemul de învățămînt superior va trebui să învețe cum să realizeze concomitent servicii de educație, cercetare și inovare.

Ciclul de doctorat trebuie să devină un ciclu comun domeniului învățămîntului superior și al cercetării. De aceea, acesta trebuie să reprezinte cu adevărat un liant dintre Spațiul European al Învățămîntului Superior și Spațiul European al Cercetării. Este evident că o economie bazată pe cunoaștere nu poate deveni viabilă fără dezvoltarea și consolidarea acestui liant.

Este necesară consolidarea și depolitizarea sectorului academic prin promovarea unei autonomii veritabile. Aceasta se poate obține inclusiv prin intermediul armonizării legislației naționale în domeniul învățămîntului cu acquis-ul comunitar și ajustarea sistemului educațional din Republica Moldova la prevederile Procesului de la Bologna. Acest lucru va conduce la crearea Spațiului European pentru Învățămîntul Superior prin elaborarea unui sistem compatibil și comparabil de certificare prin diplome și acte de studii; definitivarea unei arhitecturi educaționale în învățămîntul superior, fundamentat pe cicluri de studii universitare; crearea și implementarea unui sistem de credite transferabile; intensificarea mobilității studenților și a cadrelor didactice; implementarea cadrului de cooperare privind asigurarea calității actului educațional.

Pentru a atinge obiectivele de mai sus, universitățile Republicii Moldova trebuie să-și valorifice potențialul, iar rezultatul procesului educațional și de formare profesională să fie cuantificat la randamentul scontat. Învățămîntul superior din Republica Moldova trebuie să pregătească forță de muncă valorificată în spațiul economic autohton și integrabilă din punct de vedere profesional în spațiul pieței unice europene. Absolventul unei instituții de învățămînt care a beneficiat de finanțare de la bugetul de stat are obligația contractuală de a munci o perioadă de cel puțin 5 ani în economia națională, în caz contrar acesta urmează să restituie statului (bugetului de stat) suma integrală a cheltuielilor publice efectuate în acest scop.

Republica Moldova trebuie să participe la cît mai multe programe de mobilitate. Comisia Europeană, prin intermediul unei vaste rețele instituționalizate, dezvoltă mai multe instrumente specifice: programe tip cadru, programe sectoriale și transversale, acțiuni și inițiative regionale ș.a. (de exemplu, pentru perioada financiară 2007 – 2013 se implementează Programul Integrat de Educație, Programul Erasmus Mundus, Programul Cadru 7 ș.a.). Sînt necesare programe de schimburi academice și cu alte state, în primul rînd cu SUA, Canada, China și Japonia.

4.2.3. Politici moderne de tineret

PPDA consideră că politica de tineret trebuie revitalizată, iar în acest domeniu rolul statului este de a stimula implementarea acestei politici. PPDA consideră că bugetul alocat pentru acțiunile de tineret trebuie să crească. În acest sens, PPDA va sprijini ideea de cercetare comprehensivă a domeniului de tineret și de elaborare a pachetelor de politici publice transversale adecvate specificului regional (de dezvoltare) și național.

PPDA militează pentru intensificarea activităților de instruire nonformală și alternativă și de cooperare europeană în domeniul de tineret. În același timp, PPDA va susține racordarea la programele comunitare și globale de mobilități ale tinerilor prin participarea activă și voluntară la acestea. PPDA sprijină ideea instituirii programelor de voluntariat comunitar cu participarea voluntarilor din statele europene.

PPDA este ferm convins că șansa Republicii Moldova de prosperare se bazează pe valorificarea celei mai de preț resurse a ei – capitalul uman. Pentru buna creștere și dezvoltare a acestui capital, PPDA va realiza acțiuni ce se vor baza pe principiul încurajării participării tinerilor în procesele decizionale și în consolidarea proceselor democratice. Este necesar, de asemenea, de asigurat șanse egale tuturor tinerilor de a se implica în dezvoltarea economică a țării pentru a deveni agenți ai schimbării. PPDA pledează pentru accesul nelimitat al tuturor adolescenților și tinerilor la informații și servicii, inclusiv la servicii educaționale de calitate, indiferent de rasă, credință, naționalitate, viziune politică, stare socială, loc de trai etc.

PPDA va promova implementarea de programe pentru adolescenți și tineri, orientate spre dezvoltarea deprinderilor lor de bază, cum ar fi capacitatea de a învăța să-și asume responsabilitatea pentru deciziile luate, de a depăși problemele, de a-și dezvolta aptitudinile științifice, culturale, de a însuși limbi străine, de a-și dezvolta simțul inițiativei și antreprenoriatului. La baza politicilor de tineret promovate va fi pusă educarea cetățeanului liber și activ, iar problemele de sănătate, educație, protecție socială și angajare în muncă ce afectează viața tinerilor vor fi abordate în special prin diverse tipuri de programe, acțiuni, care vor include: Perfecționarea cadrului legal pentru a facilita participarea tinerilor la luarea deciziilor de nivel comunitar și național, precum și a spori accesul la studii de calitate, a spori asistența statului pentru tinerii cu oportunități limitate; a implica tinerii în dezvoltarea micului business etc.

Promovarea programelor de participare și cetățenie democratică, care vor include accesul tinerilor la luarea deciziilor, educația pentru cetățenia activă și asocierea tinerilor pentru soluționarea problemelor care îi preocupă.

Dezvoltarea serviciilor calitative de informare, educație nonformală, timp liber, sănătate. Serviciile se vor dezvolta ținând cont de accesul nelimitat, calitatea înaltă și respectarea confidențialității și interesului beneficiarilor. Autoritățile publice locale vor fi încurajate și susținute să creeze, în parteneriat cu tinerii și organizațiile de tineret, cluburi sportive, centre culturale, biblioteci electronice etc., care vor contribui la sporirea calității vieții tinerilor și accesului lor la informații, în special pentru tinerii din mediul rural și orașele mici.

Dezvoltarea programelor de educație pentru sănătate a adolescenților și tinerilor. Se va pune un accent sporit pe conștientizarea de către tineri a necesității comportamentului sănătos, pe diminuarea consumului de alcool, tutun, prevenirea consumului de droguri și prevenirea infectării cu HIV/SIDA.

Programe de coeziune și incluziune socială a tinerilor vor fi implementate pentru a facilita accesul tinerilor la viața profesională. Vor fi promovate programe de educație și orientare profesională, de încurajare a angajatorilor pentru antrenarea tinerilor profesioniști în câmpul muncii.

Crearea premiselor de implicare a tinerilor în dezvoltarea economică a țării. Se vor crea condiții pentru dezvoltarea antreprenoriatului tinerilor prin oferirea de credite preferențiale, facilități fiscale etc. Se vor crea condiții adecvate ca tinerii să poată înființa ei însăși locuri de muncă, să nu mai fie simpli beneficiari ai acestor locuri.

Lansarea și dezvoltarea programelor de construcție a spațiului locativ social (care rămâne proprietate publică a statului sau autorității publice locale) pentru tinerii orfani care, după atingerea majoratului, devin "copii ai nimănu", tinerii din familii social vulnerabile și alte categorii de tineri cu oportunități limitate.

Dezvoltarea programelor de susținere a tinerilor din familii pentru îmbunătățirea condițiilor de trai și educație a copiilor prin acordarea de credite pentru procurarea sau construirea spațiului locativ, acordarea de suport financiar pentru creșterea copiilor.

Instituirea fondului de creditare a tinerilor pentru studii în instituțiile universitare din țară și în universitățile europene. Înființarea fondurilor de stat pentru susținerea tinerilor dotați și stimularea lor de a se angaja în țară după finalizarea studiilor.

4.2.4. Dezvoltarea culturii

Cultura unei națiuni reprezintă cartea de vizită a țării. Oamenii de creație, colectivele artistice, colecțiile și fondurile din patrimoniul cultural reprezintă o valoare, care ne obligă să fim prezenți în cultura europeană cu un mesaj propriu. Acest patrimoniu trebuie să fie valorificat inteligent pentru a fi promovat în spațiul cultural național și regional. În Republica Moldova, fiecare persoană trebuie să dispună de posibilitate pentru valorificarea creației proprii, iar autoritățile publice trebuie să protejeze și să dezvolte bunurile culturale pentru generațiile viitoare. Pentru aceasta, PPDA va opta pentru politici hotărâte de conservare, dezvoltare și valorificare a patrimoniului cultural și vocației artistice în beneficiul public.

Utilizarea eficientă a patrimoniului cultural

PPDA pledează pentru promovarea, împreună cu arhitecții, savanții și întreaga populație a imaginii arhitecturale a localităților urbane și rurale. Pentru aceasta, vom facilita organizarea concursurilor naționale/internaționale de selectare a proiectelor urbanistice.

Restaurarea și reabilitarea clădirilor și ansamblurilor cu valoare de patrimoniu pe teritoriul localităților ce dispun de patrimoniu istorico-cultural. În perioada de tranziție a Republicii Moldova, o parte însemnată din clădirile de importanță istorică din multe localități au fost distruse. PPDA consideră acest fapt inadmisibil pentru că este o gravă încălcare a legislației naționale și convențiilor internaționale, sfidând viziunea europeană asupra valorificării moștenirii istorice. Din aceste considerente, PPDA va oferi politici alternative dezvoltării zonelor istorice ale localităților ce dispun de potențial cultural și istoric. În acest sens, va fi creat și dezvoltat sistemul normativ-legal al parteneriatului public-privat prin oferirea din partea autorităților publice a unor condiții (legale) avantajoase pentru sectorul de afaceri în reabilitarea și întreținerea obiectelor istorico-culturale. În așa fel, antreprenorii vor fi încurajați în edificarea și amenajarea în spațiile istorice ale locațiilor destinate activităților culturale, găzduirea de evenimente și turiști.

PPDA va susține realizarea unor programe concrete de protecție, restaurare și de valorificare a patrimoniului istoric și cultural, în baza analizelor economice și a studiilor de fundamentare. Totodată, fiecare cetățean va fi informat despre valorile culturale care riscă să fie distruse sau înstrăinate.

Autoritățile publice trebuie să implementeze programe de dezvoltare a bazei materiale a instituțiilor de cultură și să asigure buna desfășurare a activității colectivelor de creație. Pentru aceasta, sunt necesare proiecte de reabilitare a edificiilor, modernizarea echipamentului, asigurarea accesului la servicii etc. PPDA va opta pentru dezvoltarea parteneriatelor de atragere a fondurilor europene cu scopul de a restabili edificiile de cultură; ghidându-ne de experiența europeană să atragă resurse financiare din contribuțiile comunității și angajamentele de valorificare a potențialului uman de creație.

Păstrarea și dezvoltarea tradițiilor cultural-istorice

Fiecare cetățean trebuie să beneficieze de drepturi de desfășurare a activităților artistice, promovarea creației proprii în funcție de propriile interese și capacități și de valorificarea bunurilor culturale pe care le produce. În context, PPDA pledează pentru asigurarea libertății de expresie a oamenilor de creație prin mecanisme de stimulare multilaterală a activității acestora, creînd un sistem financiar funcțional, în special în zona rurală.

La fel, PPDA susține interesele patrimoniale și nepatrimoniale ale oamenilor de creație, colectivelor artistice, organizațiilor și instituțiilor de cultură. PPDA va promova organizarea și desfășurarea manifestațiilor culturale, științifice, universitare, sportive de nivel internațional. În acest scop, vor fi realizate programe de reabilitare a instituțiilor culturale pentru găzduirea evenimentelor naționale, regionale sau internaționale. Se vor elabora studii de fezabilitate pentru diversificarea ofertelor culturale ale localităților din Republica Moldova. PPDA va susține și promova elaborarea proiectelor investiționale de extindere a capacităților locațiilor culturale. Totodată, se va încuraja diversificarea ofertei de servicii a instituțiilor de cultură, accesibile unui public larg. PPDA consideră necesară îmbunătățirea politicilor publice în domeniul susținerii tinerelor talente și promovării capacităților acestora prin diferite instrumente (burse, participarea la diferite concursuri, festivaluri).

Promovarea toleranței interculturale și interconfesionale

PPDA este promotorul programelor comune, proiectelor sociale, educaționale, caritabile, de orientare socio profesională și formare continuă cu toate organizațiile culturale ale diferitelor etnii și cu bisericile din țară. PPDA încurajează educația interculturală și religioasă în școli, inclusiv în contextul istoriei culturii și cultelor, toleranței interculturale și interconfesionale.

În același timp, protecția minorităților naționale va fi realizată prin asigurarea posibilităților pentru manifestarea liberă și deplină a tuturor minorităților, a respectării drepturilor omului, în conformitate cu angajamentele Republicii Moldova de integrare europeană. PPDA se va implica pentru asigurarea dreptului de a-și păstra și dezvolta liber exprimarea identității etnice pentru toți cetățenii țării aparținând minorităților naționale, astfel încât să se poată manifesta pe deplin în sfera culturii, limbii, religiei, educației și învățămîntului, vieții publice. Va fi stimulat efortul comun și dialogul cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional și la afirmarea identității lor etnice.

PPDA va sprijini construcția locașurilor pentru a le asigura cetățenilor posibilitatea de a-și satisface cerințele spirituale. PPDA va contribui la sporirea rolului social al bisericilor. Totodată, va fi stimulată implicarea mai largă a enoriașilor în prestarea serviciilor de voluntariat spitalelor, caselor de copii, azilurilor pentru bătrâni etc.

PPDA pledează pentru introducerea în școli a studierii religiei și a istoriei religiei opțional, în acest sens, va fi dezvoltat dialogul cu reprezentanții bisericilor.

4.3. Sănătate, protecție socială, educație și politici de tineret

4.3.1. Sistem eficient al ocrotirii sănătății

Obiectivul strategic de dezvoltare a sistemului de ocrotire a sănătății constă în menținerea și fortificarea sănătății cetățenilor cu respectarea caracterului social dominant al ocrotirii sănătății, cu un acces mai liber la asistență medicală prin luarea în considerare a posibilităților crescînde ale ocrotirii sănătății și a dezvoltării propriei responsabilități a cetățenilor pentru sănătatea lor. PPDA va încuraja inițiativa privată în sistemul de ocrotire a sănătății, prin deetatizarea acestui sector important.

În același timp, este necesară consolidarea rolului autorităților centrale în elaborarea politicii medicale naționale și promovarea schimbărilor în sistemul sănătății. Este necesară implementarea programelor de promovare a sănătății și programelor din sfera sănătății publice, un rol aparte revenind celor de combatere a TBC și HIV/SIDA.

PPDA pledează pentru o autonomie mai largă a instituțiilor medicale, odată cu îmbunătățirea managementului acestor instituții.

PPDA va perfecționa principiile de finanțare de la buget a asigurărilor medicale prin realizarea trecerii treptate de finanțare a instituțiilor medicale pe principii de contract, în bază de concurs. Extinderea categoriilor persoanelor asigurate prin cuprinderea în sistemul de asigurări medicale

obligatorii a unui număr cât mai mare de cetățeni. În același timp, PPDA va opta pentru creșterea salariilor persoanelor angajate în sfera ocrotirii sănătății, pe baza principiilor de performanță, arie geografică (în special mediul rural), stare familială și vîrstă (susținerea încadrării tinerilor în sistemul de ocrotire a sănătății).

PPDA va promova restructurarea sistemului de ocrotire a sănătății, crearea condițiilor pentru reducerea cheltuielilor în acest scop, consolidarea bazei tehnico-materiale cu dezvoltarea prioritară a sectorului de servicii medicale primare, instruirea continuă a medicilor. Este necesară extinderea rețelei staționarelor de zi și a practicii medicale de familie, precum și asigurarea cu servicii medicale de urgență în toate localitățile țării. PPDA va promova eradicarea morbidității, maladiilor și invalidității infantile din Republica Moldova prin programe eficiente și prioritare susținute de stat, cu atragerea finanțării de la donatorii străini și sectorul de afaceri autohton. PPDA pledează pentru existența minimă obligatorie a unui cabinet medical sau cel puțin a unei asistente medicale și a unei farmacii în fiecare localitate rurală.

PPDA pledează pentru ameliorarea calității și lărgirea pachetului de servicii medicale, acordate în cadrul programului unic de asistență medicală obligatorie și pentru elaborarea și realizarea programelor de asistență medicală destinate grupurilor social vulnerabile ale populației țării.

Este necesară efectuarea sistematică a examenului medical în masă a cetățenilor, în primul rînd a copiilor și a tinerilor pînă la 18 ani. Elaborarea și implementarea în instituțiile de învățămînt a programelor de profilaxie a fumatului, a consumului de băuturi alcoolice, a substanțelor narcotice și psihoactive de către adolescenți și tineri este un imperativ. PPDA pledează pentru promovarea unui mod sănătos de viață.

PPDA pledează pentru elaborarea și realizarea programului național de monitorizare sanitar-socială, mai ales în zonele cu risc sporit pentru sănătatea populației, pentru monitorizarea aplicării actelor legislative, elaborate în baza Declarației Europene de susținere a drepturilor pacienților.

4.3.2. Protecție socială în interesul cetățeanului

În viziunea PPDA, cetățenii Republicii Moldova au nevoie de un sistem de protecție socială care să asigure un cadru eficient de securitate socială pentru cetățenii care, din diferite motive, și-au pierdut capacitatea de muncă. În acest sens, sistemul de protecție socială necesită reforme care să asigure maximă eficiență asigurărilor și serviciilor sociale. Reformarea protecției sociale se va axa în egală măsură pe solidaritate socială, precum și pe principiul echității, care va promova contribuția bazată pe merite. Finalitatea sistemului de protecție socială este oferirea unui sprijin conform categoriilor dezavantajate care, din diverse cauze (boală, vîrstă, accident, excluziune socială), și-au pierdut capacitatea de muncă.

Astfel, pentru instituirea unui sistem de protecție socială echitabil și eficient, PPDA va realiza un set de reforme la diferite niveluri:

Promovarea reformelor pentru eficientizarea și stabilizarea financiară a fondurilor de asigurări sociale prin creșterea numărului de contribuabili, cuprinzînd în sistemul de evidență toate categoriile de angajați, inclusiv cele din agricultură. Pentru a atenua discrepanța dintre contribuțiile angajaților în agricultură și a primelor de care ei beneficiază, vor fi introduse codurile de evidență individuală a fiecărui contribuabil.

Elaborarea și implementarea mecanismelor de testare individualizată a veniturilor, a nivelului de trai al tuturor categoriilor de cetățeni, ceea ce va permite raționalizarea sistemului de redistribuire a asigurărilor sociale. Pe această bază, introducerea schemei obligatorii de asigurare socială a angajaților din agricultură. În baza mecanismului de testare a veniturilor, asigurările sociale publice, în afara contribuției individuale, vor fi oferite doar categoriilor dezavantajate de cetățeni care au muncit în agricultură.

Crearea mecanismului unic de constituire a sistemului de asigurări sociale, echitabil, fără privilegii acordate persoanelor cu funcții de demnitate publică sau altor categorii de cetățeni. Aceasta va fi realizată prin anularea plăților primelor de asigurări sociale preferențiale pentru

foști deputați, miniștri, demnitari de stat cu majorarea plafonului vârstei de pensionare la 65 ani. Demnitarii de stat vor putea uza de dreptul de a se pensiona și în temeiul prevederilor generale, fără a se pune accent pe categoriile privilegiate ale contribuabilului din care face parte. Unificarea mecanismelor de pensionare pentru toate categoriile de angajați pentru a diminua efectul "distribuției inechitabile". Mecanismele și cuantumul plăților de asigurări sociale vor fi bazate pe principiul transparenței și egalității. Acțiunile date vor încuraja încrederea contribuabililor în sistemul de pensionare din Republica Moldova.

Totodată, PPDA va reexamina sistemul de susținere financiară a bătrânilor și a persoanelor cu nevoi speciale în vederea sporirii cuantumului pensiilor și ajutoarelor.

Introducerea complementară a fondurilor de pensii private. Este recomandabil ca sistemul de pensii din Republica Moldova să fie organizat din 2 componente: sistemul de asigurări de stat existent; fondurile nestatale (private) calificate de pensii.

Pentru ca compensațiile nominative, alte prestații sociale să aibă un efect de reabilitare asupra categoriilor de cetățeni aflați în dificultate, PPDA va elabora programe unice de sprijin familial. Toate ajutoarele, compensațiile sociale vor fi oferite în baza unui mecanism individual de diagnosticare a nevoilor sociale.

Consolidarea capacităților în domeniul asistenței sociale prin elaborarea hărților nevoilor sociale la nivel local, în baza cărora va fi elaborat programul pe termen lung privind crearea serviciilor profesionale de asistență socială la nivel comunitar. Această abordare va permite evitarea instituționalizării serviciilor de asistență socială și crearea serviciilor sociale comunitare acolo unde este necesar. Promovarea asistenței sociale profesionale la nivel de comunitate, elaborarea unui mecanism de evaluare și monitorizare a activității asistenților sociali la nivel de comunitate. Totodată, pentru evitarea cheltuielilor publice excesive aferente creării serviciilor de asistență socială, este necesar de promovat modificările legislative și instituționale cu referință la procurarea de către APL a serviciilor oferite de ONG-uri – introducerea mecanismului de contractare socială.

Reducerea maximă a numărului de copii din instituțiile rezidențiale (case de copii, școli-internat) prin transformarea acestor instituții rezidențiale în case de tip familial, apropiate de condițiile de viață ale colectivității, deschise spre comunitate. Pentru a stopa practica instituționalizării copiilor, PPDA va opta pentru programe naționale de promovare a plasamentului familial și adopției. Vor fi elaborate programe de sprijin și reintegrare socială a tinerilor care au împlinit 18 ani și au ieșit din instituțiile de ocrotire rezidențială.

4.3.3. Dezvoltarea culturii fizice și sportului

PPDA consideră necesară fondarea unei mișcări sociale de anvergură care să propage un mod de viață sănătos, prin implicarea instituțiilor sportive și educaționale, ONG-urilor, autorităților și instituțiilor publice, donatorilor. În context, PPDA va contribui la elaborarea unui Program național de dezvoltare a sportului și a culturii fizice, care va include realizarea competițiilor locale și zonale la diferite genuri de sport pe diferite categorii de vârstă; campionate republicane între școlile, liceele și cluburile sportive pentru diverse categorii de vârstă; jocuri sportive ale elevilor și tinerilor; campionate republicane ale sportivilor cu dizabilități; campionate republicane ale sportivilor veterani etc.

Suplimentar, PPDA va susține inițiativa privată pentru restabilirea, extinderea rețelei de cluburi, secții și complexe sportive, reabilitarea terenurilor sportive, teritoriilor pentru odihna populației cu unități de deservire (cafenele, centre de agrement). Totodată, PPDA va crea un sistem de facilități agenților economici pentru încurajarea investițiilor în domeniul culturii fizice și sportului.

Sportul de performanță reprezintă o modalitate de promovare a imaginii țării pe plan internațional. În acest sens, PPDA va iniția un amplu proces de reformare a sistemului și mecanismului de susținere a sportului de performanță. În acest scop va fi ameliorată și intensificată activitatea structurilor sportive, federațiilor și cluburilor; vor fi instituite măsuri

comune cu ministerele pentru îmbunătățirea activității cluburilor departamentale, majorarea retribuițiilor și crearea sistemului de facilități pentru susținerea și interesarea sportivilor noștri în atingerea unor performanțe la diferite evenimente sportive de talie regională, europeană și mondială.

4.4. Crearea economiei competitive

4.4.1. Necesitatea creării unei economii competitive

Esența politicilor economice promovate de PPDA derivă din năzuința sa de a declanșa transformarea rapidă a economiei Republicii Moldova în una competitivă la scară europeană și globală. Republica Moldova a pierdut mult timp, rămânând închistată în structuri de producție perimate care împiedică producătorii moldoveni să obțină venituri mai mari și să concureze eficient cu producătorii din alte țări. În contextul când țările din regiune înregistrează progrese competitive remarcabile, multe din produsele moldovenești au ajuns să nu mai fie competitive nici pe piața internă. Scăderea competitivității are implicații directe și asupra fenomenului de sărăcie extinsă din Republica Moldova, deoarece companiile necompetitive nu sunt în stare să creeze și să mențină locuri de muncă bine plătite. Politicile economice hazardate și inconsistente promovate de precedentele și actuala guvernare au inhibat și mai mult avantajele competitive ale economiei, creșterea sa modestă menținându-se numai datorită resurselor occidentale și veniturilor remise de emigranții moldoveni. Emigrația, în ultimă instanță, este hîrtia de turnesol care probează dezvoltarea economiei unei țări. O țară care nu este în stare să ofere oportunități economice pentru propriii săi cetățeni nu poate pretinde să fie competitivă pe plan internațional.

4.4.2. Viziunea asupra dezvoltării

PPDA este convins că sporirea competitivității este factorul-cheie care va asigura un viitor economic de succes țării noastre și va readuce o bună parte a emigranților moldoveni înapoi la familiile lor. Este evident că economia reală se bazează pe companii și întreprinzători reali. Pentru PPDA, competitivitatea economiei înseamnă capacitatea companiilor și întreprinzătorilor moldoveni de a produce la costuri relativ mici o diversitate de produse și servicii ce ar corespunde standardelor internaționale ale calității și securității de consum. Consolidînd o asemenea economie, Republica Moldova va fi în stare să facă față noilor provocări și să fructifice oportunitățile oferite de procesele de globalizare economică și integrare regională. Eșuînd în a se înscrie avantajos în aceste procese, Republica Moldova riscă să se trezească la periferia economiei globale, servind ca apendice agricol și furnizor de resurse ieftine de muncă pentru alte economii.

4.4.3. Principiul-cheie al politicii economice

Esența politicii economice promovate de PPDA este că guvernul nu va selecta în mod centralizat și arbitrar nișele și ramurile competitive ale economiei. Eșecurile actualei guvernări confirmă o dată în plus că asemenea practici nu fac decît să genereze corupție și să conducă la utilizarea defectuoasă a resurselor. În contrapunerea acestor practici, PPDA pledează pentru stimularea competitivității la nivelul întregii economii, încurajînd și ajutînd toate companiile care demonstrează dorință și capacitate de inovare și progres competitiv, astfel încît avantajele reale ale producătorilor moldoveni să se poată dezvolta în mod durabil. Pilonii acestei noi economii competitive vor fi cunoștințele, investițiile, tehnologiile și spiritul antreprenorial.

4.4.4. Soluționarea problemelor economice majore

În vederea consolidării competitivității economice, PPDA pledează pentru înlăturarea barierelor instituționale și sistemice ce nu permit realizarea eficientă a avantajelor comparative pe care le are Republica Moldova. Din aceste considerente, eforturile PPDA vor fi orientate spre:

Simplificarea activității de întreprinzător

Birocrația și corupția sunt două flagele ale economiei strâns legate între ele, eradicarea lor fiind posibilă prin comprimarea esențială și profesionalizarea sistemului de administrație publică și majorarea esențială a salariilor plătite funcționarilor publici. Actualul sistem nu răspunde adecvat noilor provocări cu care se confruntă Republica Moldova, nu este adaptat la funcționarea unei economii în condiții de piață și nu este prestigios pentru tineri. Domeniile de intervenție pe termen scurt vor fi: eradicarea corupției în sistemul de achiziții publice, sistemul de subvenționare a agriculturii și agențiile de reglementare a pieței.

Depolitizarea activității economice

Investitorii locali și străini sunt consternați atât de prezența mare a statului în economie, cât și de instrumentele utilizate. Această imixtiune adeseori capătă forme de implicare administrativă directă în planurile de afaceri și de hărțuire a businessman-ilor neloiali prin intermediul organelor de control de stat și al organelor de forță. O altă practică frecventă este impunerea unei agende străine de responsabilitate socială corporativă, companiile private fiind obligate să finanțeze proiecte de imagine ale guvernului. PPDA va elimina aceste forme de implicare administrativă prin depolitizarea sistemului de relații guvern – sector privat, impunerea unor standarde de transparență și responsabilitate publică în activitatea organelor de control și a instituțiilor de reglementare a pieței și inițierea unui dialog deschis cu reprezentanții sectorului privat.

Reducerea costurilor administrării afacerilor

Reducerea acestor costuri poate fi realizată prin simplificarea reglementărilor în procesul de lansare și dezvoltare a afacerilor, eliminarea practicii discreționare a funcționarilor publici în aplicarea reglementărilor care determină o competiție incorectă pe piață. Mai este necesară reducerea la strictul necesar a hotărârilor de Guvern ce afectează predictibilitatea mediului de afaceri, consultarea obligatorie a proiectelor de reglementări cu impact asupra afacerilor cu reprezentanții mediului de afaceri și realizarea studiilor de impact pentru schimbările în politicile publice.

Stabilitate macroeconomică

Provocarea macroeconomică majoră pentru Republica Moldova este inflația. Într-un mediu puternic inflaționist rentabilitatea proiectelor investiționale scade esențial, iar costurile de producție cresc, astfel încât țara își pierde treptat avantajul unor costuri de producție mici. PPDA consideră că inflația poate fi combătută prin respectarea independenței Băncii Naționale a Moldovei și coordonarea mai bună a politicilor macroeconomice la nivelul tuturor agențiilor responsabile.

Sistemul fiscal stimulatoriu

Problemele majore din sistemul fiscal sunt legate nu doar de cotele mari ale contribuțiilor asigurărilor sociale de stat și TVA, dar și de complexitatea administrării acestora. PPDA susține

că o strategie fiscală viabilă pentru perioada următoare trebuie să se sprijine pe introducerea cotei unice de impozitare în mărime de 10%, a veniturilor personale cu acordarea scutirii personale neimpozabile la nivelul coșului minim de consum, a corporațiilor și a veniturilor din capital, introducerea și aplicarea impozitului unic în agricultură, reducerea cotei standard a TVA până la 18% și simplificarea mecanismului de restituire a TVA la cota 0.

PPDA pledează pentru schimbarea structurii impozitelor și redistribuirea poverii fiscale în direcția reducerii nivelului general de impozitare a economiei.

PPDA pledează pentru simplificarea sistemului fiscal și respectarea cu strictețe de către autoritățile reprezentative a principiilor: certitudinii impunerii și stabilității fiscale.

Dezvoltarea sectorului educației profesionale

Necesitățile reale ale economiei Republicii Moldova țin în primul rând de forța de muncă cu un grad de pregătire mediu și înalt în domeniile tehnice. Însă sistemul educației profesionale nu poate să răspundă în mod adecvat acestei cereri. Guvernul investește prioritar în educația primară și terțiară, în timp ce educația secundară profesională demonstrează o degradare continuă. PPDA acordă maximă atenție anume sistemului de educație profesională, precum și specialităților tehnice din ciclul universitar. Investițiile publice în infrastructura de instruire și trai, asigurarea mobilității studenților și cadrelor didactice și integrarea sistemului educațional moldovenesc în programele și inițiativele europene sunt câteva direcții prioritare de activitate. Menținerea unui mediu de afaceri prietenos

PPDA va susține, prin politicile sale, promovarea antreprenoriatului și îmbunătățirea cadrului normativ-legal din domeniul economic, reducerea numărului de controale și a procedurilor birocratice. În acest sens, PPDA își propune creșterea prestigiului activității antreprenoriale și recunoașterea de către societate a meritelor întreprinzătorului. PPDA pledează pentru dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale în rândul tinerilor și stimularea acestora pentru inițierea afacerilor, simplificarea reglementărilor și a procedurilor de administrare a business-ului, încurajarea formării parteneriatelor public-private prin crearea și dezvoltarea cadrului legal-normativ adecvat, dezvoltarea serviciilor și rețelei de sprijin pentru afaceri.

Dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM)

PPDA, prin toată activitatea sa politică, va urmări dezvoltarea cadrului legislativ și instituțional favorabil dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii. Atenția acordată acestui domeniu pornește de la faptul că IMM-urile reprezintă sectorul cel mai dinamic și profitabil, fiind singura alternativă de dezvoltare în condițiile restructurării economiei naționale, demonopolizării și privatizării. În demersurile sale concrete, PPDA va promova: facilități fiscale pentru societățile cu activitate de producție; scutirea IMM-urilor de toate plățile obligatorii pentru importurile utilajelor și echipamentelor destinate activităților de producție; reexaminarea cadrului normativ-legal privind patenta de întreprinzător; acordarea de credite cu dobândă subvenționată pentru absorbția șomajului; încurajarea înființării fondurilor de garantare a împrumuturilor pentru IMM-uri.

Diversificarea energetică

În viitorul previzibil, Republica Moldova va rămâne dependentă de importul resurselor energetice primare (gaz și derivate petroliere). Pentru a reduce riscurile, este necesară asigurarea controlului strict și transparența în importul și consumul de gaz natural prin contorizarea totală a sistemului. Trebuie promovate pe scară largă tehnologiile industriale și casnice care permit economisirea, utilizarea eficientă și conservarea energiei. Totodată, este necesară sporirea cu 2/3 a capacității de generare a energiei electrice, lucru posibil prin atragerea capitalului privat autohton și extern în construirea noilor centrale electrice.

Infrastructura de transport și logistică modernă

Din cauza calității proaste a rețelei rutiere, în Republica Moldova sunt unele dintre cele mai înalte costuri relative de operare a vehiculelor de transport în toată Europa. Aceasta erodează semnificativ competitivitatea unei economii cu o piață internă mică și care, pentru a supraviețui, trebuie să exporte. Nu putem vorbi de competitivitatea firmelor în raport cu alte firme sau de competitivitatea Republicii Moldova în procesul de atragere a investițiilor atât timp cât infrastructura de transport este departe de standardele europene. O rețea dezvoltată de drumuri calitative este o premisă necesară pentru orientarea investițiilor private locale și străine către regiuni și zone defavorizate.

Descentralizarea procesului de dezvoltare și cercetare tehnologică

Tehnologiile sunt de o importanță critică pentru avansarea economiei pe scara valorică și consolidarea capacităților competitive. La etapa de dezvoltare la care se află Republica Moldova, sunt importante nu doar investițiile în susținerea inovațiilor, dar mai ales investițiile în capacitățile de absorbție a tehnologiilor deja existente. Aceasta implică descentralizarea procesului de cercetare și dezvoltare tehnologică care a fost centralizat în favoarea cercetărilor academice, în timp ce rolul universităților a fost minimalizat.

4.5. Protecția mediului natural

4.5.1. Cadrul politicilor de protecție a mediului natural

În Republica Moldova există 3 provocări majore în legătură cu protecția mediului înconjurător: (1) deșeurile solide, (2) apele reziduale (3) eroziunea solului.

Prima necesită crearea unei infrastructuri corespunzătoare pentru prelucrarea deșeurilor solide. Aceasta poate demara cu acțiuni axate pe închiderea gunoiștilor neautorizate, urmată de dezvoltarea unei sistem eficient de colectare a deșeurilor în sate pentru a preveni reapariția acestora.

Apele reziduale reprezintă o altă problemă serioasă de mediu, îndeosebi în zonele rurale. În majoritatea satelor nu există sisteme de canalizare, iar în majoritatea localităților urbane acestea, sunt în stare critică. Apele reziduale din gospodării și ferme pătrund fără epurare în sol și poluează apele subterane, izvoarele, râurile și lacurile. Nu există o analiză complexă a stării sistemelor regionale de canalizare și efectele negative ale acestora asupra mediului. Un studiu de fezabilitate axat pe dezvoltarea noilor sisteme de canalizare și renovare a celor existente va crea o bază pentru abordarea sistematică și de lungă durată a acestei probleme, determinând acțiunile respective.

Al treilea element important pentru protecția împotriva degradării mediului implică tratarea solurilor erodate și prevenirea formării ravenelor. Aceste acțiuni trebuie realizate în localitățile rurale, contribuind la o utilizare mai eficientă a pământului (în agricultură) și la dezvoltarea altor activități economice, cu îmbunătățirea situației în domeniul securității în zonele afectate de mișcarea și eroziunea solurilor.

4.5.2. Dezvoltarea cadrului juridic și regulatoriu în domeniul mediului

PPDA consideră necesară elaborarea unei legi-cadru în domeniul protecției mediului, care ar dezvolta domeniile sectoriale (apă, aer, arii protejate ș.a.) și s-ar baza pe probleme particulare (răspunderea de mediu), iar Ministerul de resort trebuie să elaboreze instrumente instituționale

care să contribuie la folosirea și protejarea resurselor mediului, pe baza principiilor dezvoltării durabile, cu implementarea măsurilor de reducere a poluării în economie.

Este absolut necesară aplicarea dreptului apei în celelalte politici publice, în contextul dezvoltării unui demers integrat și multilateral. Abordarea integrată se referă și la celelalte politici publice, precum cele aferente industriei și sănătății, cum ar fi reglementările privind răspunderea pentru produsele chimice (REACH). Ar fi necesară demararea unor acțiuni chiar acolo unde sectoarele sunt mai dificile, cum ar fi calitatea aerului și schimbările climatice, managementul deșeurilor, calitatea apei potabile, controlul poluării industriale etc. De asemenea, este necesară implementarea prevederilor Convenției de la Aarhus, promovând astfel principiile transparenței în activitățile de mediu.

În același timp, PPDA va susține încheierea acordurilor cu companiile private privind responsabilitatea corporativă în domeniul calității și protecției mediului natural.

4.5.3. Apă potabilă calitativă și deșuri reciclate

Dacă pentru o perioadă îndelungată guvernările precedente au neglijat totalmente problemele legate de protecția mediului ambiant, atunci creșterea poluării mediului, impactul asupra sănătății cetățenilor și fenomenele extreme în natură devin atât de evidente încât se impune elaborarea și implementarea unor politici publice care să amelioreze situația gravă în domeniu.

Este imperativă modernizarea infrastructurii de mediu: gospodărirea apei, managementul deșeurilor, sistemele de termificare, conservarea biodiversității și prevenirea riscurilor legate de dezastrul natural. Cele mai semnificative investiții trebuie să fie făcute în realizarea și reabilitarea infrastructurii specifice de mediu: stații de tratare a apei potabile, stații de epurare a apelor uzate, rețele de alimentare cu apă și canalizare, depozite de deșuri ecologice. Este necesară construcția urgentă a trei stații de epurare biologică la Soroca, Rezina și Criuleni, dar și reconstrucția celei de la Chișinău. Reciclarea deșeurilor reprezintă în continuare o problemă, deoarece nu există mecanisme de reciclare, iar deșeurile, în cele mai frecvente cazuri, sunt aruncate în gropile de gunoi. Realizarea prevederilor Programului național de alimentare cu apă și canalizare va conduce și la atingerea Obiectivelor Mileniului – creșterea de 2 ori, până în 2016, a numărului populației care are acces la apa potabilă calitativă.

Pericolul poluării la distanțe mari a aerului atmosferic cu emisii toxice provenite de la întreprinderile industriale și transport, deversărilor de ape uzate insuficient epurate sau netratate în corpurile acvatice curgătoare trebuie să conducă la consolidarea structurilor și procedurilor necesare pentru evaluarea impactului asupra mediului, inclusiv în context transfrontier, implementarea prevederilor Convenției ESPOO privind evaluarea impactului de mediu fiind un pas absolut necesar în acest domeniu. De asemenea, trebuie finalizate planurile privind deșeurile lichide și poluanții organici persistenti, inclusiv cu susținerea donatorilor externi, în vederea eliminării stocurilor respective, reducându-se astfel impactul substanțelor toxice asupra mediului și sănătății populației.

În pofida costurilor mari pentru protecția mediului, trebuie atrase surse de finanțare, în primul rând din partea Comisiei Europene. De asemenea, este necesară implementarea proiectelor concrete de asistență tehnică și investiții în baza Acordurilor bilaterale de colaborare în domeniul protecției mediului și gospodăririi apelor cu statele membre ale UE, dezvoltarea parteneriatelor publice-private, în special în ceea ce privește managementul integrat al deșeurilor.

4.5.4. Administrarea eficientă a fondului forestier

În domeniul silviculturii, PPDA optează pentru reorganizarea activității AS "Moldsilva" în vederea optimizării structurii organizatorice, desconcentrării funcțiilor exercitate, transmiterii unor atribuții sectorului privat. Concomitent, vor fi elaborate și promovate mecanisme și instrumente de administrare și control bazate pe principiile economiei de piață. Corelarea structurilor de administrare cu organizarea amenajistică și cadastrală în unitățile de producție

existente și ocoalele silvice, indiferent de forma de proprietate. De asemenea, se va urmări modernizarea sistemului informațional al administrației silvice și armonizarea sistemului de administrare silvică și control cu cel european.

PPDA pledează pentru extinderea suprafeței pădurilor și altor categorii de vegetație forestieră, inclusiv pe terenurile degradate, în afara fondului forestier. Sprijinirea realizării de plantații forestiere pe terenuri scoase din circuitul agricol în concordanță cu cerințele agriculturii durabile. PPDA va susține acțiunile de realizare a perdelelor de protecție, a aliniamentelor și a altor categorii de plantații, în afara fondului forestier.

4.5.5. Utilizarea durabilă a resurselor

PPDA va avea ca preocupare principală elaborarea politicilor publice privind protecția și conservarea naturii, a diversității biologice și utilizarea durabilă a componentelor acestora pe baze științifice, acordându-se atenție sporită speciilor de floră și faună amenințate cu dispariția, precum și celor cu valoare economică ridicată. În același timp, se va urmări ca reconstrucția ecologică a unor sisteme deteriorate să contribuie la asigurarea unei stări favorabile de conservare a speciilor cu vulnerabilitate ridicată.

Dezvoltarea și buna administrare a rețelei naționale de arii protejate, în acord cu strategiile, politicile și practicile puse în aplicare la nivel european și internațional; realizarea programului național de măsuri tehnice de evaluare și finanțare a costurilor reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, în concordanță cu prevederile Convenției Cadru pentru Schimbări Climatice (1992) și ale Protocolului de la Kyoto (1997). În context, PPDA va sprijini crearea rețelei de parcuri naționale în baza experienței europene de gestionare eficientă a resurselor naturale.

4.5.6. Utilizarea potențialului energiei renovabile

Republica Moldova este în totalitate dependentă de resursele energetice externe. Din acest motiv, capacitatea de utilizare a resurselor de energie regenerabilă poate fi benefică pentru securitatea sa energetică.

Toate statele membre ale UE au ambiții mari în acest sens, iar Republica Moldova trebuie să se țină în urma acestora, punându-și drept obiectiv atingerea a 25% de energie renovabilă către 2020. Acest lucru este unul realizabil dacă vor fi elaborate și implementate politici publice potrivite cu acordarea de facilități fiscale și atragerea investițiilor străine în acest sector important.

În acest scop, PPDA consideră necesară înființarea unităților de producere a energiei în baza biomasei, utilizarea energiei solare și eoliene, instalații cu ciclu închis de utilizare a apelor etc. Crearea și utilizarea resurselor de energie regenerabilă va influența pozitiv asupra stării ecologice a țării, oferind oportunități pentru lansarea unor noi activități economice. Aceasta va crea un teren propice pentru exersarea și acumularea practicii de cooperare între afacerile private și sectoarele învățământ/cercetare, în scopul facilitării dezvoltării economice. Aceste activități pot fi implementate prin următoarele intervenții:

- Organizarea serviciilor de informare publică privind beneficiile utilizării resurselor de energie renovabilă.
- Promovarea "tehnologiilor prietenoase mediului" prin intermediul sectorului educațional și privat.
- Diseminarea și promovarea experienței de utilizare a energiei regenerabile (solară, eoliană, biomasa).
- Promovarea afacerilor private în acest domeniu.

4.6. Administrație responsabilă și eficientă

4.6.1. Reforma administrației publice centrale

În Republica Moldova, în condițiile actuale, reevaluarea rolului administrației publice centrale (în continuare APC) în raport cu societatea și reforma administrației reprezintă una din provocările-cheie ce țin de democratizarea țării și confirmarea aspirațiilor de integrare europeană.

În contextual dat, PPDA consideră necesară crearea unui cadru nou de funcționare a APC prin realizarea unei reforme complexe și profunde. Reforma trebuie să asigure modernizarea administrației publice centrale în baza reorganizării ministerelor și altor structuri ale APC, optimizarea procesului decizional, îmbunătățirea managementului administrativ.

În viziunea PPDA, reorganizarea administrației publice centrale va conduce la redefinirea funcțiilor și structurii administrației publice centrale pe noi criterii, proprii unui sistem democratic. Racordarea structurii actuale a APC va fi realizată în concordanță cu obiectivele de dezvoltare a țării și integrare în spațiul european.

Optimizarea procesului decizional va asigura pentru APC condițiile necesare de elaborare a politicilor sectoriale și de exercitare eficace a atribuțiilor; îmbunătățirea mecanismului formulării politicilor prin simplificarea procedurii de aprobare a acestora; consolidarea și extinderea cadrului participativ al societății și al fiecărui cetățean în parte în procesul decizional.

Perfecționarea managementului resurselor umane va contribui la asigurarea APC cu personal profesionist, bine motivat, responsabil. PPDA consideră necesară oferirea posibilităților egale de dezvoltare tuturor funcționarilor publici, stimulând personalul spre performanță și eficiență. În același timp, PPDA promovează asigurarea stabilității corpului de funcționari publici prin neimplicarea factorului politic.

Perfecționarea managementului finanțelor publice va fi orientată spre crearea unui sistem eficient și durabil de interacțiune a procesului de elaborare a politicilor cu procesul bugetar. În acest sens, politicile bugetar-fiscale vor fi racordate la strategiile și programele statului.

PPDA consideră necesară inițierea unui amplu proces de desconcentrare administrativă, descentralizare a serviciilor publice și descentralizare fiscală. De asemenea, PPDA va facilita instituirea noilor forme și metode de control administrativ, precum și de control asupra activității APC de către societatea civilă.

4.6.2. Guvernare transparentă și profesionistă

PPDA pledează pentru asigurarea reală a transparenței actului decizional, inclusiv prin elaborarea reglementărilor legal-normative și crearea centrelor de informare și documentare. Vom institui practica publicării în mass-media a rapoartelor despre activitățile realizate de către autoritățile publice, iar transmiterea ședințelor Parlamentului și Guvernului de posturile radio și TV va fi una publică/reluată.

PPDA va promova consultările publice ca instrument indispensabil al actului de guvernare. Toate proiectele de acte legislativ-normative și decizii administrative care abordează și implică fonduri publice, bunuri patrimoniale vor fi supuse dezbaterilor publice înainte ca ele să fie examinate și adoptate de către autorități. Este necesară crearea rețelei informaționale naționale unice, dezvoltarea portalurilor informaționale ale autorităților publice centrale și locale.

PPDA pledează pentru elaborarea Registrului unic al serviciilor publice, care va exclude dublarea atribuțiilor autorităților publice de diferit nivel. Îmbunătățirea managementului administrativ urmează a fi realizată prin elaborarea standardelor ocupaționale și de calitate a prestării serviciilor publice, în conformitate cu practica UE.

Este necesară perfecționarea procesului de planificare strategică la toate nivelele, iar alocarea fondurilor publice de investiții să fie făcută în baza competitivității proiectelor de dezvoltare.

4.6.3. Autonomie locală reală

Lipsa autonomiei locale reprezintă una dintre problemele de bază ale funcționării statului de drept. PPDA își asumă responsabilitatea pentru restructurarea profundă a administrației publice locale prin amplificarea procesului de descentralizare care trebuie să aibă ca finalitate autonomia locală autentică. Reforma se va baza pe crearea și dezvoltarea cadrului normativ în conformitate cu recomandările Consiliului European, pe clarificarea competențelor la diferite nivele ale administrației publice și pe fortificarea autonomiei financiare a autorităților publice locale.

Reformarea competențelor APL va fi realizată în concordanță cu principiul de subsidiaritate aplicat în UE, stabilindu-se 4 categorii de competențe: exclusive, partajate, delegate și opționale, care vor fi clar delimitate, inclusiv din punct de vedere normativ și juridic. În context, este necesară perfecționarea mecanismului de calculare a cheltuielilor aferente competențelor.

PPDA optează pentru introducerea treptată a relațiilor bugetare directe și programabile între bugetul de stat și bugetele APL de nivelul I. În același timp, transferurile pentru îndeplinirea funcțiilor delegate ale APL trebuie să fie predictibile, iar utilizarea lor – transparentă.

În contextul autonomiei locale, implementarea politicii de regionalizare în Republica Moldova este fundamentală pentru depășirea fragmentării excesive și consolidarea capacității administrative a unităților administrativ-teritoriale.

PPDA pledează pentru libertatea autorităților publice locale în stabilirea quantumului cotelor concrete ale taxelor și impozitelor locale, în funcție de potențialul social-economic al unităților administrativ-teritoriale. Totodată, pentru a preveni haosul și arbitrarul, lista și plafoanele impozitelor și taxelor locale se adoptă de către Parlament. În același timp, practica preluării abuzive a patrimoniului comunităților locale de către administrația centrală trebuie curmată.

4.6.4. Societatea informațională – imperativul dezvoltării

Realizarea societății informaționale trebuie să fie ținta fundamentală a procesului de realizare a Obiectivelor Mileniului, fiind sincronizată cu Strategia UE de la Lisabona și, în particular, cu elementul fundamental al acesteia – cadrul strategic de inițiative al Comisiei în domeniul societății informaționale și mass-media "i2010 – Societatea Informațională europeană 2010".

PPDA pledează pentru promovarea serviciilor publice și comerciale on line (guvern electronic, achiziții publice, servicii de învățământ on line, servicii medicale on line și tranzacții comerciale).

Este necesară conectarea la internet a tuturor instituțiilor de învățământ, precum și a bibliotecilor, muzeelor, librăriilor și arhivelor. De asemenea, este necesară crearea unei rețele de puncte de acces public gratuit la internet în toate localitățile țării.

În domeniul Guvernului electronic, trebuie lansate servicii publice interactive și un sistem eficient de procurări publice on line. În colaborare cu autoritățile centrale, locale și companiile private sunt necesare identificarea și implementarea serviciilor on line de promovare a Moldovei prin oferirea informației de ordin cultural și turistic.

În domeniul serviciilor medicale on line, este oportună introducerea cartelelor medicale electronice, crearea unei rețele de informație medicală, conectând spitalele, laboratoarele și pacienții. În domeniul mediului de afaceri on line, este necesară crearea cadrului legislativ pentru folosirea mecanismelor e business, inclusiv comerțul electronic, cu asigurarea interoperabilității și securității datelor.

4.7. Infrastructură modernă și condiții de trai decent

4.7.1. Transport modern

PPDA va urmări susținerea infrastructurii și dezvoltării Republicii Moldova prin stabilirea unor condiții civilizate de trafic intern și internațional, care să asigure accesul tuturor localităților din

țară și a zonelor izolate la rețele de transport. Este importantă afirmarea Republicii Moldova ca țară de tranzit și alinierea transportului autohton la cerințele europene de transport. PPDA pledează pentru gestionarea responsabilă a sistemului de transport, reabilitarea lui, alinierea acestuia la cerințele pieței la capitolul viteză, confort, siguranța circulației, protecția mediului.

PPDA va urmări consolidarea și valorificarea capacităților existente prin reabilitarea infrastructurilor de transport, promovarea competiției între tipurile de transport, reorganizarea serviciilor de transport și ridicarea calității acestora. PPDA va promova inițierea parteneriatelor publice-private durabile cu furnizori de servicii de transport și expediție în vederea descentralizării și îmbunătățirii serviciilor de transport public.

PPDA va stimula direcționarea investițiilor în construcția coridoarelor de transport internaționale moderne: coridorul IX Pan-European, care leagă Finlanda cu Grecia și coridorul Budapesta-Odesa.

PPDA consideră necesară dezvoltarea și modernizarea transportului aerian. Aeroportul din Chișinău trebuie să-și extindă capacitatea de deservire, cu lansarea concomitentă a unor noi rute aeriene, inclusiv low cost. Chișinăul trebuie să dispună de un aeroport modern, competitiv pe plan regional, capabil să asigure transportul unui număr cât mai mare de călători și mărfuri. De asemenea, PPDA va promova organizarea unui concurs investițional internațional privind reconstrucția și reamenajarea aeroporturilor din Bălți și Cahul.

În domeniul căilor ferate, PPDA consideră necesară restructurarea Întreprinderii de Stat "Calea Ferată a Moldovei" în vederea modernizării și eficientizării activității acesteia, atragerea investițiilor în electrificarea, modernizarea și dezvoltarea rețelei de căi ferate.

Pentru dezvoltarea transportului naval, PPDA susține crearea unei agenții de stat în domeniu, care va fi preocupată de promovarea politicilor publice, dezvoltarea concurenței între agenții economice din domeniu, dezvoltarea flotei comerciale a Republicii Moldova.

4.7.2. Alimentare cu apă și asigurarea unui sistem de canalizare modern

PPDA promovează descentralizarea serviciilor publice de aprovizionare cu apă și canalizare prin elaborarea unui cadru legislativ-normativ care să permită concesionarea liberă a infrastructurii apă-canal. Eliminarea suprapunerilor de atribuții ale autorității de reglementare cu competențele autorităților administrației publice locale.

Promovarea principiilor economiei de piață în domeniu se va realiza prin punerea în competiție a operatorilor de servicii, a capitalurilor de finanțare și a managementului. PPDA va facilita creșterea gradului de acces al populației la serviciile apă și canalizare și extinderea sistemelor centralizate prin promovarea de noi proiecte atractive, programe naționale și strategii de investiții cu finanțare internațională.

Totodată, este necesară promovarea unei legislații fiscale care să acorde înlesniri pentru investitorii în infrastructura serviciilor de alimentare cu apă și canalizare. Asigurarea furnizării apei potabile în cantitățile necesare, conform cerințelor, se va realiza prin diferite modalități, în funcție de starea actuală a sistemului existent de alimentare cu apă, inclusiv prin sporirea randamentului apeductelor naționale existente și extinderea zonei de deservire a acestora; finalizarea lucrărilor de construcție a apeductelor grupate.

Îmbunătățirea stării tehnice a infrastructurii prin majorarea capacității de înmagazinare, soluționarea cazurilor de supradimensionare a rețelelor, refacerea sistemelor; utilizarea eficientă a fondurilor UE în acest proces. Realizarea unor programe comune cu țările din bazinul Dunării, Prutului și Nistrului în vederea protejării mediului din această zonă a Europei.

4.7.3. Creșterea calității serviciilor pe piața comunicațiilor

PPDA va promova asigurarea cadrului legislativ și organizatoric necesar pentru liberalizarea completă a serviciilor de telecomunicații și poștă, pregătirea pieței pentru globalizarea comunicațiilor, asigurarea serviciului universal și realizarea unei piețe concurențiale care să

conducă la îmbunătățirea calității serviciilor, ridicarea nivelului tehnologic și scăderea tarifelor. Totodată, PPDA va susține informatizarea și asigurarea serviciilor electronice în domeniile sistemelor de asigurări și sănătate, calității mediului, serviciilor publice, fondurilor culturale. Vom susține dezvoltarea comerțului electronic, a sistemelor electronice de plată a impozitelor și taxelor locale, serviciilor comunale. Vom dezvolta extinderea serviciilor Internet cu minimizarea costurilor acestora.

Modernizarea și instalarea stațiilor telefonice cu extinderea rețelelor de telefonie bazate pe tehnologii moderne (fibre optice, satelit). Totodată, va fi stimulată inițiativa privată în radio-televiziunea locală și creșterea concurenței la astfel de servicii. Vom promova dezvoltarea tehnologiilor informaționale și a comunicațiilor, inclusiv prin lansarea unor astfel de afaceri în cadrul business incubatoarelor.

PPDA va susține modernizarea tehnologiilor serviciilor poștale concomitent cu creșterea calității și siguranței trimiterilor poștale.

4.7.4. Accesul la locuințe

PPDA va promova simplificarea dispozițiilor normativ-legale privind atribuirea terenurilor de pământ pentru construcția locuințelor, proiectarea, coordonarea proiectelor, eliberarea certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construcție în vederea optimizării lor, asigurând transparența și claritatea procedurilor pentru toate tipurile de beneficiari.

PPDA va susține dezvoltarea pieței ipotecare prin îmbunătățirea cadrului legal-normativ în domeniu, atragerea investițiilor. PPDA va acorda o atenție sporită susținerii financiare a tineretului angajat în instituțiile din sfera bugetară, contribuind la reducerea cheltuielilor suportate de acești tineri prin acoperirea ratei dobânzii bancare la creditele acordate tinerelor familii în aceste scopuri.

Totodată, relansarea construcției de locuințe va fi bazată și pe un proces general de dezvoltare a activității de construcții, având ca rezultat crearea de noi locuri de muncă, de promovare a producătorilor autohtoni de materiale de construcții, de diminuare a costului construcțiilor, de consolidare a disciplinei în construcții. PPDA va utiliza toate pîrghiile pentru sprijinirea, încurajarea și stimularea investițiilor private.

PPDA va iniția dezbateri asupra modificării actelor legislative și normative, care să contribuie la dezvoltarea diferitelor forme de organizare a activității în domeniul construcției (exploatarea, renovarea, reconstrucția capitală, modernizarea fondului locativ).

PPDA își va concentra eforturile spre perfecționarea reglementărilor tehnice de proiectare, execuție și utilizare în construcții în vederea creșterii siguranței și confortului cetățeanului. O atenție specială se va acorda revizuirii criteriilor de performanță a cerințelor de calitate și reglementărilor tehnice de proiectare, de execuție pentru reabilitarea termică a construcțiilor existente. În același timp, toate reglementările tehnice vor fi armonizate cu legislația europeană în domeniul construcțiilor.

Reabilitarea fondului existent de locuințe va fi realizată printr-un program de măsuri administrative și fiscale pentru stimularea renovărilor și modernizărilor, menite să pună în siguranță exploatarea fondului locativ construit, să crească confortul celui existent. PPDA consideră că programul poate fi îndeplinit prin proiecte concrete, susținute direct sau indirect de către autoritățile publice și sectorul de afaceri.

4.8. Renașterea satelor

4.8.1. Reper de bază ale dezvoltării rurale

Republica Moldova reprezintă o țară agrară. Acest fapt presupune perfecționarea politicilor în domeniul rural. În viziunea PPDA, întregul set de politici publice trebuie orientate spre creșterea nivelului de trai al populației de la sate, întrucât de aceasta depinde asigurarea siguranței și

securității alimentare a Republicii Moldova, protejarea patrimoniului natural și cultural al zonelor rurale.

PPDA pledează pentru modernizarea politicilor publice de dezvoltare rurală. Aceasta presupune respectarea și folosirea principiilor europene de dezvoltare rurală: al dezvoltării durabile, al contribuției, al bunei vecinătăți și parteneriatului, al autonomiei locale. Din ele derivă asocierea primăriilor pentru consolidarea capacităților de negociere cu guvernul pentru fondurile destinate dezvoltării rurale, asigurarea transparenței activităților și cheltuielilor publice locale și atragerea sătenilor în activități comunitare.

PPDA consideră că dezvoltarea zonei rurale trebuie realizată în contextul transformării gospodăriilor țărănești de subzistență în ferme familiale prospere de tip european. Fermele familiale produc pentru piață și funcționează în parteneriat cu industria prelucrătoare, prin realizarea clusterilor. Concomitent se va dezvolta sistemul de ocupații neagricole, modernizarea cât mai rapidă a infrastructurii sociale, tehnico-edilitare, transportul și telecomunicațiile.

PPDA optează pentru instituționalizarea colaborării permanente a administrației cu organizațiile profesionale, sindicale, patronale și civice din domeniul agriculturii și dezvoltării rurale. Pentru punerea în practică a acestor acțiuni se prevede creșterea fondurilor bugetare pentru agricultură și dezvoltare rurală.

4.8.2. Dezvoltarea și susținerea fermelor familiale

PPDA va urmări redirecționarea politicii agrare spre un nou tip de gospodărie țărănească specializată, tipul familial. Transformarea gospodăriilor țărănești în ferme familiale, viabile economic, va fi susținută prin programe de investiții pentru agricultură (utilaje, construcții zootehnice, sere, unități de colectare și/sau prelucrare a produselor agricole și altele) și prin înființarea în zona rurală a serviciilor și întreprinderilor complementare agriculturii sau a celor ce valorifică resursele locale și tradițiile (agro/ecoturism, meșteșuguri/artizanat, alte IMM-uri, sprijinirea tendințelor de "neoruralism").

PPDA va promova realizarea unui parteneriat cu participarea fermierilor, băncilor, societăților de asigurări și instituțiilor statului. În context, vom asigura susținerea financiară a creditării rurale pe termen lung printr-un sistem funcțional de garantare a creditelor pentru țărani, cu o perioadă reală de rambursare a creditelor, prin microproiecte cu contribuții proprii reduse. În același sens, vor fi susținute asigurările agricole pentru cazuri de calamități sau alte fenomene de forță majoră.

4.8.3. Perfecționarea mecanismelor de dezvoltare a agriculturii

Având în vedere experiența UE în agricultură și dezvoltare rurală, este necesară implementarea unei politici unice prin asigurarea managementului integrat al spațiului rural. De aceea, PPDA va pleda pentru crearea ulterioară a Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Regionale. Legislația privind dezvoltarea și finanțarea rurală va avea un caracter integrat, iar elaborarea unor documente de dezvoltare regională și locală va avea un efect pozitiv și durabil numai în cazul când autoritățile publice locale vor avea o reală autonomie locală.

PPDA va susține crearea unui cadru legal adecvat pentru dezvoltarea prioritară a gospodăriilor țărănești de tip familial și a întreprinderilor mici și mijlocii în localitățile rurale pentru asigurarea cu locuri de muncă, obținerea de venituri suplimentare de către populația activă, minimizând exodul acesteia peste hotare.

PPDA va opta pentru modificarea unor componente ale politicii agrare: subvenționarea prioritară a activităților agricole prin majorarea resurselor financiare și redistribuirea subvențiilor de la procesatorii de materii prime agricole către agricultori; îmbunătățirea cadrului legal privind delimitarea tipurilor de activități desfășurate de gospodăriile țărănești; asigurarea drepturilor de proprietate asupra valorilor locale.

O altă prioritate a PPDA – reabilitarea sistemului de irigare pentru reducerea dependenței productivității agricole de condițiile climaterice, contribuind la stabilizarea activității

agriculturilor. În context, PPDA va opta pentru construcția sistemelor noi de irigare și reabilitarea celor existente. Încurajarea creării asociațiilor și cooperativelor de fermieri pentru gestionarea și întreținerea durabilă a sistemelor de irigare.

PPDA va susține formarea unor noi unități de infrastructură a pieței produselor agricole și modernizarea celor existente. Promovarea standardelor de calitate și a tehnologiilor avansate pentru producția agricolă și procesarea acesteia. Modernizarea serviciilor de informare și consultanță în agricultură, cu crearea centrelor informaționale și de diseminare a măsurilor de protecție a plantelor și solurilor.

Dezvoltarea centrelor de consultanță agricolă puse în serviciul țăranilor. PPDA consideră necesară organizarea profesional-sindicală și cooperatistă a gospodăriilor țărănești pentru susținerea și promovarea intereselor țăranilor.

4.8.4. Diversificarea activităților economice din spațiul rural

PPDA va acționa pentru organizarea și asigurarea funcționalității și stabilității piețelor agricole (burse de mărfuri, intervenții de piață, consilii de produs), asigurarea de condiții economice și de susținere apropiate cu ceilalți concurenți din piața agricolă europeană, susținerea echilibrului de dezvoltare între sectorul zootehnic și cel vegetal, precum și între acestea și sectorul de prelucrare industrială a produselor agricole.

De asemenea, va fi sprijinită dezvoltarea agriculturii ecologice și a altor activități care valorifică avantajele și tradițiile locale (produse naturale, produse tradiționale cu origine controlată, cultura plantelor medicinale și aromatice, producerea de biocombustibili etc.). Se vor asigura programe intensive de instruire profesională, înființarea punctelor de informare în școlile satești (inclusiv cu acces la Internet), subvenționarea de loturi demonstrative, extinderea consultanței în domeniul dezvoltării rurale, susținerea cercetărilor în domeniul agricol.

Patrimoniul istoric și cultural, precum și zonele (naturale) de importanță deosebită, cum ar fi izvoarele minerale protejate, râuri împreună cu ospitalitatea populației și plasarea geografică favorabilă pot servi momente atractive pentru dezvoltarea turismului. Totodată, angajamentele în domeniul turismului rural, agro-turismului deschid oportunități pentru implicarea gospodăriilor individuale în valorificarea ofertei turistice existente. Extinderea "Drumului vinului" prin includerea producătorilor de vinuri de casă selectați și oferta turistică existentă va spori oportunitățile zonelor rurale de a obține venituri suplimentare din activități nonagricole. În acest sens, PPDA va susține și promova dezvoltarea turismului rural prin reorientarea și liberalizarea activității turistice, atragerea investitorilor autohtoni și străini în dezvoltarea afacerilor în turism, crearea mecanismelor (inclusiv bugetar-fiscale) a dezvoltării mai multor forme de turism, dezvoltarea dinamică și susținută a turismului ca industrie.

4.8.5. Modernizarea infrastructurii rurale

Criza economică a avut și are un impact negativ major asupra condițiilor de viață în ariile rurale. Ca urmare, în majoritatea satelor lipsesc utilitățile publice. În același timp, infrastructura culturală și socială a fost asigurată și sprijinită la un nivel minim. Bugetele locale austere nu pot menține starea normală a infrastructurii, de aceea ea se află într-o stare precară. Aceasta afectează calitatea vieții la sate și reduce oportunitățile pentru dezvoltarea activităților economice.

PPDA consideră necesară elaborarea Programului Național de Dezvoltare a Infrastructurii Rurale, care va include: modernizarea infrastructurii sociale (școli, grădinițe, spitale); construcția și reparația drumurilor din spațiul rural; modernizarea sistemelor de apeduct și canalizare; renovarea sistemelor de salubritate; modernizarea rețelei de telecomunicații; construcția de gazoducte în funcție de potențialul și perspectiva de dezvoltare a satului. Programul se va baza pe analize și studii economice speciale și pe rezultatele consultării populației din zonele rurale.

Resursele necesare pentru realizarea acestui program complex vor fi formate din mijloacele bugetului de stat, FNDR, granturi, împrumuturi externe.

PPDA va contribui la crearea unui mediu favorabil pentru diversificarea activităților în comunitățile rurale prin modernizarea infrastructurii. Aceasta va stimula participarea cetățenilor prin contribuții financiare, sporind coeziunea socială și responsabilitatea civică față de unitățile de infrastructură publică.

4.8.6. Sprijinirea tinerilor și categoriilor defavorizate

PPDA optează pentru crearea și implementarea mecanismelor financiare publice pentru susținerea familiilor tinere din mediul rural și stoparea fenomenului depopulării satelor. Acest sprijin va include acordarea de burse pentru obținerea unei specialități, un suport lunar pentru tinerii specialiști pe o perioadă de până la 5 ani, indemnizație unică pentru căsătorie, acordarea și achitarea creditului ipotecar în condiții subvenționate pentru tineri.

Se va reforma sistemul de pensii în agricultură (introducerea pensiei minime unice în agricultură și majorarea pensiilor) și se vor înființa în zonele rurale cămine pentru persoanele solitare și cele în etate.

PPDA va întreprinde acțiuni energice pentru creșterea nivelului de trai și ridicarea prestigiului intelectualității de la sate (educatori, învățători, profesori, medici, specialiști agricoli, consultanți și alții), prin sporuri salariale, sistem de premiere pentru activități și rezultate deosebite etc. Se va sprijini dezvoltarea vieții social-culturale și se vor stimula valorile morale și spirituale tradiționale la sate.

4.9. Unificarea țării – datoria morală a statului și a societății

4.9.1. Locuitorii de pe malul stîng al Nistrului sunt cetățeni ai Republicii Moldova

PPDA are deplina convingere că oamenii de pe malul stîng al râului Nistru s-au pomenit într-o situație dificilă și inacceptabilă sub aspectul asigurării drepturilor omului și a unui nivel minim de bunăstare.

Dacă un stat recunoscut pe arena internațională, cum este Republica Moldova, poate fi impus să respecte demnitatea umană în urma presiunii organismelor internaționale, oamenii din stînga Nistrului nu au nici cel puțin această posibilitate, deoarece controlul asupra regiunii îl deține o grupare criminală, instalată de către Federația Rusă și care se menține în continuare grație susținerii politice, economice și armate a Moscovei.

Chiar în aceste condiții adverse, există un număr impunător de oameni din raioanele de est care au optat pentru cetățenia moldovenească și țin de datoria morală a statului să-i ajute prin diferite politici publice.

În ce privește soluționarea conflictului moldo-rus în regiunea transnistreană, PPDA consideră că în domeniul respectiv trebuie exclus arbitrarul de care dau dovadă autoritățile moldovenești. Aceasta înseamnă că inițiativele în domeniu trebuie să fie consultate pe larg cu partidele și societatea civilă înainte de a fi puse în circuitul diplomatic al mediatorilor. În viziunea PPDA, Legea cu privire la prevederile de bază ale statutului juridic special al localităților din stînga Nistrului (Transnistria) din iulie 2005 oferă un reper major pentru soluționarea problemei în cauză.

4.9.2. Subiecții dreptului internațional susțin fără echivoc integritatea Moldovei

PPDA pledează pentru aplicarea normelor de drept internațional în raport cu problema transnistreană, care sunt explicite în ce privește imposibilitatea revendicării dreptului la autodeterminare, deoarece secesioniștii nu sunt un popor, iar Republica Moldova nu a violat drepturile omului în regiunea respectivă. Mai mult decît atît, acapararea forțată a teritoriului, cu

asistența părții-terțe, obiecțiile autorităților Republicii Moldova și lipsa continuă a independenței regiunii conduc la norma juridică de ne-recunoaștere.

PPDA pledează și pentru utilizarea instrumentelor juridice internaționale în contextul reglementării conflictului moldo-rus, cum ar fi hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) în cazul Ilașcu și alții împotriva Moldovei și Rusiei, Tratatul FACE adaptat și alte documente.

Cazul Ilașcu și alții împotriva Moldovei și Rusiei este important, deoarece Curtea a determinat că Rusia exercită "jurisdicție" asupra "Republicii Moldovenești Nistrene" separatiste, unde trupele ruse își mențin prezența de la declararea independenței în 1991 de către Moldova, responsabilitatea fiind extinsă asupra acțiunilor administrației locale care supraviețuiește grație suportului său. Curtea, de asemenea, a menționat că Federația Rusă a susținut autoritățile separatiste prin declarațiile sale politice, că personalul său militar a participat la lupte și că a continuat să ofere suport militar, politic și economic după semnarea acordului privind încetarea focului.

Un alt instrument juridic și politico-militar totodată este Tratatul FACE adaptat în 1999 în cadrul Summit-ului OSCE de la Istanbul, unde au fost stabilite termenele de retragere a echipamentelor și trupelor rusești până la sfârșitul anului 2001.

PPDA consideră că orice cadru de reglementare a conflictului moldo-rus trebuie să excludă părțile la conflict în ce privește eforturile de mediere și pacificare. Acordul de încetare a focului din iulie 1992 a fost semnat de către Republica Moldova și Federația Rusă, fapt ce arată elocvent cine sunt părțile la conflict. PPDA pledează pentru logica standardelor internaționale în acest domeniu, care va reda speranța unei soluționări definitive.

PPDA consideră că Federația Rusă trebuie să-și retragă imediat și necondiționat trupele, echipamentele și stocurile de muniții, dar și trupele paramilitare ale așa-zisei r.m.n., create cu susținerea Armatei a 14-e-a. Prevederile dreptului internațional, inclusiv acordul statului-gazdă la general, și Deciziile Summit-ului OSCE la Istanbul 1999 în particular, oferă Federației Ruse cadrul necesar și ocazia să demonstreze că respectă suveranitatea și integritatea Republicii Moldova.

4.9.3. Implicarea UE în administrarea raioanelor de est

PPDA își exprimă convingerea că aliații evidenți în tentativa de a soluționa problema secesionismului creat și alimentat din afara țării sunt europenii, care ar trebui să se implice mai activ prin intermediul Politicii Externe și de Securitate Comună, lărgind treptat mandatul EUBAM, astfel încât această organizație să poată deține funcții polițienești în regiune și funcții de administrare.

PPDA solicită UE și SUA să intervină mai categoric pe lângă Federația Rusă pentru a-și retrage complet trupele din Republica Moldova.

Ucraina, de asemenea, este țară extrem de importantă în procesul de reglementare a conflictului și este evident că, implicându-se tot mai mult în procesele de integrare europeană și euro-atlantică, Ucraina devine un aliat al Republicii Moldova în problema dată.

4.10. Dezvoltare regională

4.10.1. Consolidarea dezvoltării regionale

PPDA pledează în favoarea dezvoltării regionale echilibrate, orientată spre reducerea disparităților, revitalizarea zonelor defavorizate; prevenirea producerii de noi dezechilibre; corelarea politicilor regionale cu cele sectoriale; promovarea mecanismelor economiei de piață în toate regiunile de dezvoltare, în vederea îmbunătățirii competitivității și realizării unei creșteri economice durabile. Totodată, în Republica Moldova se impune trecerea de la regiuni

funcțional-economice la cele administrative, după exemplul țărilor est-europene care au aderat la UE.

PPDA optează pentru aplicarea principiilor europene în domeniul dezvoltării regionale. În acest sens, Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (cu alocarea minimă de 2% din bugetul de stat) urmează a fi administrat în mod transparent de CNCDR (Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale) al FNDR, care va susține proiecte regionale (infrastructură, economie, mediu, turism), în bază de concurs deschis și la recomandarea Consiliilor Regionale pentru Dezvoltare.

Agențiile de Dezvoltare Regională, ca structuri ale Consiliilor de Dezvoltare Regională, urmează a fi create ca entități necomerciale. În context, PPDA optează pentru creșterea capacității regiunilor din punct de vedere instituțional, financiar și decizional.

4.10.2. Politici eficiente pentru zone defavorizate

PPDA consideră necesară stabilirea prin acte normative a noțiunii de Zonă defavorizată, a criteriilor de desemnare a acestora și cartografierea lor.

Pentru reducerea disparităților regionale urmează a fi aplicate mecanisme transparente de transfer din fondurile speciale: a) transferuri cu destinație specială pentru îndeplinirea funcțiilor delegate, exercitate de către organele APL în numele autorității centrale; b) transferuri de mijloace financiare pentru nivelarea disparităților regionale excesive.

Totodată, pentru eradicarea disparităților regionale, PPDA va susține implementarea sistemului de acordare a microcreditelor atribuite întreprinderilor mici(micro) cu mai puțin de 9 angajați și șomerilor sau persoanelor fizice care vor să înceapă o activitate independentă (mai ales în domeniul serviciilor), dar care nu pot accesa credite bancare. Totodată, în vederea dezvoltării regionale, PPDA va stimula implementarea de programe pentru educarea spiritului antreprenorial al cetățenilor și va milita pentru promovarea oportunităților de cooperare transfrontalieră proactivă cu regiunile de dezvoltare din statele membre ale UE.

PPDA pledează pentru introducerea instrumentului de plăți directe pentru populația rurală defavorizată și pentru familiile tinere. Plățile directe presupun că plata unei sume de bani/acordarea unor facilități se face către persoanele care întrunesc condițiile de apartenență la o categorie socială, fără a lua în considerare alte cerințe. Acordarea unor indemnizări sociale lunare pentru gospodăriile casnice aflate în sărăcie absolută.

Totodată, PPDA consideră necesară îmbunătățirea serviciilor sociale pentru grupurile dezavantajate, promovarea echității și integrării sociale, crearea serviciilor mobile de asistență socială, centre de plasament, centre de zi pentru grupurile dezavantajate.

4.10.3. Dezvoltare urbană modernă

PPDA consideră necesară reorientarea politicilor publice de dezvoltare a orașelor spre o abordare integrată prin intermediul Strategiei de Dezvoltare Urbană. PPDA va susține elaborarea, conform metodologiei europene, a Planului de Amenajare a Teritoriului Național, urmează să stea la baza elaborării strategiei naționale de dezvoltare regională (pentru perioada 2011–2018). Conceptul "Polurilor regionale de dezvoltare" urmează să fie principiul de bază al PATN și al politicii de dezvoltare regională.

PPDA va promova perfecționarea cadrului normativ care reglementează elaborarea Planurilor Urbanistice Generale și asigurarea consultării cetățenilor în acest proces. Dezvoltarea statisticii naționale în vederea colectării și publicării datelor statistice de dezvoltare social-economică la nivelul orașelor.

PPDA consideră necesară prioritizarea investițiilor publice în infrastructura fizică și economică a orașelor. În așa mod, investitorii privați vor primi semnale clare pentru planificarea localizării investițiilor în afara mun. Chișinău. Totodată, emigranții din Moldova vor avea o alternativă

Chișinăului (în cazul deciziei de reîntoarcere în patrie) și investițiilor în locuințe sau afaceri mici și mijlocii.

PPDA pledează pentru crearea și dezvoltarea sistemului de facilități pentru investitorii străini și autohtoni care vor decide să localizeze investițiile în orașe-poli de dezvoltare regională. Aceasta, în viziunea PPDA, se va realiza prin investiții publice în infrastructură și pregătirea specialiștilor din bani publici. Pe această bază vor fi create parcuri industriale și zone economice în toate orașele identificate ca poli de creștere regională.

PPDA va promova consolidarea capacității orașelor pentru realizarea unor cooperări eficiente la nivel de proiecte de infrastructură, economie regională, cultură în vederea îmbunătățirii calității vieții. Dezvoltarea rețelei de poli de creștere și abordărilor intersectoriale vor contribui la consolidarea coeziunii regionale, asigurând sinergia eforturilor spre crearea noilor avantaje comparative ale orașelor.

4.11. Integrarea europeană – de la vorbe la fapte

4.11.1. Fundamentarea opțiunii europene și criteriile de la Copenhaga

PPDA este ferm convins de faptul că civilizația europeană reprezintă reperul fundamental pentru efortul de modernizare internă și pentru integrarea instituțională. Europa este nu doar punctul tehnic de destinație, ci sursa inepuizabilă de inspirație în procesele de transformări politice și economice.

PPDA pledează pentru onorarea angajamentelor asumate de către Moldova privind respectarea criteriilor de la Copenhaga, inclusiv în ce privește dezvoltarea unei economii de piață eficiente, capacitatea de a face față competiției și asigurarea capacității statului de a implementa acquis-lui comunitar.

PPDA consideră că eforturile depuse de Moldova îndeosebi cantitativă formală a legilor nu sunt suficiente pentru a asigura schimbarea calitativă în ce privește politicile guvernamentale. Este necesară o aderență autentică la criteriile de la Copenhaga, în particular, când este vorba de supremația legii, justiție, respectarea drepturilor omului și libertatea mass-media.

Este deplina noastră convingere că integrarea europeană poate fi realizată doar de forțele democratice care aderă plenar la valorile societății deschise, care respectă drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Partidele de orientare comunistă sau naționalistă nu pot, prin definiție, să asigure aderarea la UE, deoarece au reflexe autoritare și dictatoriale.

PPDA își exprimă opinia că avem nevoie de utilizarea tuturor energiilor din societate pentru integrarea europeană, debarasându-ne de raportările triumfaliste similare planurilor cincinale sovietice. PPDA va promova în instituțiile implicate în procesele de integrare un spirit autentic, dedicat valorilor europene și cauzei aderării la UE.

4.11.2. Intensificarea dialogului politic cu UE

PPDA consideră că este necesară atât diversificarea instrumentelor de cooperare, cât și intensificarea dialogului politic în cadrul existent al Politicii de Vecinătate, cu introducerea, în documentele bilaterale, a stipulărilor politice și economice avantajoase pentru Republica Moldova.

PPDA insistă asupra discutării cu partenerii europeni a capitolului dificil ce țin de funcționarea instituțiilor democratice, asigurarea drepturilor și libertăților cetățenești, contracararea corupției etc., desfășurând și consultări cu reprezentanții Comisiei Europene. Astfel, după finalizarea implementării Planului de Acțiuni extins, este necesară elaborarea unui asemenea Acord consolidat (Enhanced Agreement) care să reflecte cât mai adecvat Acordul de Stabilizare și Asocieră și perspectivele clare de aderare.

Este necesară intensificarea dialogului politic în cadrul Black Sea Sinergy. PPDA susține promovarea unui parteneriat mai complex în cadrul Politicii Externe și de Securitate Comună,

unde să se discute politicile de interes comun, cum ar fi securitatea în bazinul Mării Negre, lupta cu terorismul, emigrația ilegală etc.

4.11.3. Cooperare autentică în domeniul democrației și supremației legii

PPDA este ferm convins că Republica Moldova trebuie să depună eforturi susținute în ce privește democratizarea țării, inclusiv alegeri locale și parlamentare libere de imixtiunea autorităților și utilizarea resurselor administrative, transparența actului de guvernare, accesul la informație, cooperarea societății civile cu Parlamentul și Guvernul, consolidarea democrației la nivel local, asigurarea libertății mass-media. Mai mult decât atât, sistemul judecătoresc continuă să sufere din cauza presiunilor politice, iar lupta împotriva corupției este mimată, poartă un caracter selectiv și nu-i atinge pe înalții funcționari afiliați puterii guvernamentale, pe membrii și apropiații partidelor parlamentare sau ai familiilor elitelor aflate la guvernare.

PPDA consideră utilă condiționarea continuării dialogului politic și comercial de către Comisia Europeană și statele membre cu autoritățile de la Chișinău și acordarea de facto a asistenței financiare, de procesarea în timp util a dosarelor penale inițiate corupților de calibru mare, de respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în primul rând, prin eradicarea fenomenului aplicării abuzive a măsurilor preventive de constrângere și a torturii.

4.11.4. Comerț avantajos cu UE

PPDA susține că acordarea Preferințelor Comerciale Autonome este un pas important în ce privește intensificarea relațiilor comerciale, în condiția în care acestea să fie extinse și asupra produselor agricole și alimentare. Deoarece produsele moldovenești nu sînt suficient de competitive și nu respectă cerințele de calitate și marketing, PPDA consideră că instituțiile Comisiei Europene trebuie să ofere asistență în domeniul adoptării sistemelor și standardelor internaționale de calitate.

În același timp, PPDA pledează pentru demararea activităților preliminare pentru semnarea Acordului de Comerț Liber cu UE, fapt care ar abolii taxele existente, dar și, ulterior, să se ajungă la un Acord de Comerț Liber, care ar reduce barierele netarifare, astfel ca în perspectivă medie Moldova să participe la o zonă de comerț liber care va acoperi Ucraina și alte state ce fac parte din Politica Vecinătății Europene.

PPDA afirmă că, pînă la edificarea unei zone de comerț liber cu UE, Republica Moldova va trebui să utilizeze plenar preferințele comerciale și timpul în cauză pentru a consolida capacitățile sale de producere și a ridica competitivitatea în diferite sectoare.

4.11.5. Cooperare eficientă în domeniile Justiției, Libertății și Securității

Pentru facilitarea circulației persoanelor, PPDA urmărește obiectivul de abolire a vizelor pentru cetățenii moldoveni pentru 6 luni în decursul unui an în spațiul Schengen. Acest lucru poate fi realizat doar în funcție de cooperarea Republicii Moldova în domeniul justiției și, în special, în ceea ce privește gestionarea migrației.

PPDA consideră că sunt necesare programe temporare de lucru, fapt care ar pune procesul migrației pe făgașul legalității și contabilității, fără să fie oferite oportunități de migrație permanentă. Managementul procesului de migrație trebuie să fie altul, atât din partea Republicii Moldova care cîștigă prin atenuarea sărăciei, cît și a statelor-recipiente, care cîștigă prin ocuparea locurilor de muncă nesolicitate de cetățenii proprii. În vederea eliminării obstacolelor juridice și pentru a diminua tensiunile sociale, este necesar să fie acoperit deficitul pe piața muncii în mod legal, contribuind la stabilitatea acesteia. Republica Moldova trebuie să încheie acorduri bilaterale de migrație circulară cu statele membre și cu suportul Comisiei Europene, fără dreptul de a obține reședință permanentă, astfel cîștigul fiind triplu: pentru migrant, statul recipient și cel de origine.

PPDA pledează pentru intensificarea cooperării cu statele membre în domeniul luptei împotriva criminalității și terorismului prin intermediul Tratatului Prüm, Moldova oferind unilateral baza sa de date referitoare la înmatricularea mijloacelor de transport auto, ADN și amprente, precum și datele referitoare la deținătorii de pașapoarte.

PPDA consideră că între autoritățile moldovenești EUROPOL și EUROJUST trebuie intensificată cooperarea polițienească. Astfel, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova ar trebui să furnizeze unilateral și necondiționat baza sa de date către Schengen Information System – SIS I și II, fapt care să permită accesul nerestrictiv la informații cu privire la persoanele dispărute, indivizi suspectați de a fi săvârșit crime și informații referitoare la mașinile furate etc.

4.12. Politica externă și de cooperare regională

4.12.1. România – cel mai apropiat stat european

PPDA pledează pentru utilizarea pleneră a întregului potențial de relații politice, economice și culturale existent între Republica Moldova și România, în baza comunității de valori etnolingvistice și istorice, precum și în baza interesului comun de a edifica un spațiu european în ambele țări.

PPDA susține că identitățile și loialitățile suprapuse ale majorității moldovenilor în raport cu România nu reprezintă o problemă pentru statalitatea Republicii Moldova, subminată de incompetență, rea-voință și interesele economice speciale ale clanurilor asociate cu guvernarea. Dimpotrivă, comunitatea de valori împărtășite oferă ocazii multiple Republicii Moldova să beneficieze de o asistență prietenească din partea României în ce privește accelerarea proceselor de adoptare a acquis-ului comunitar necesar pentru aderarea la UE. PPDA propune semnarea unui Acord european bilateral în acest sens, care să pună în evidență caracterul special al relațiilor dintre Republica Moldova și România.

PPDA consideră că potențialul economic și comercial al relațiilor moldo-române nu a fost pe deplin valorificat, de aceea el trebuie intensificat prin cooperarea bilaterală în crearea condițiilor legale și instituționale avantajoase pentru investiții și comerț.

PPDA pledează pentru un parteneriat strategic și în domeniul învățământului liceal și universitar, astfel încât Republica Moldova să beneficieze în deplină măsură de generozitatea statului și contribuabilului român.

4.12.2. Ucraina – vecinul cel mai important în est

PPDA consideră situația Ucrainei drept fundamentală pentru caracterul evoluțiilor politice în estul continentului european. Relațiile noastre cu Ucraina trebuie să fie construite în context european, bazate pe încredere reciprocă și înțelegerea faptului că, fără readucerea zonei de pe malul stîng al Nistrului în albia constituțională moldovenească, vor avea de suferit ambele țări. Maturitatea clasei politice de la Chișinău și Kiev se poate manifesta printr-o mișcare ascendentă spre împărtășirea valorilor democratice europene și consolidarea parteneriatului euro-atlantic. În context, este de așteptat o poziție favorabilă din partea Kievului și PPDA își exprimă speranța că Ucraina va răspunde pozitiv la toate tentativele Chișinăului de a soluționa diferendul transnistrean.

De asemenea, PPDA vede un potențial comercial bilateral important, care nu este exploatat în deplină măsură și consideră că relațiile economice cu Ucraina constituie un domeniu prioritar de activitate.

4.12.3. UE – Aspirația Moldovenilor

PPDA pledează pentru integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană. PPDA consideră realizabilă această idee numai în cazul în care Republica Moldova pas cu pas se va apropia de standardele europene, făcându-și temele pentru Acasă.

Spiritul și viziunea Programului PPDA tinde la apropierea Republicii Moldova de standardele europene și, astfel, la atingerea obiectivului de integrare europeană. Toate direcțiile prioritare de dezvoltare stabilite în Program urmăresc ajustarea politicilor naționale relevante la cele europene.

4.12.4. Susținerea SUA pe arena internațională

PPDA consideră că SUA reprezintă cea mai puternică democrație din lume, în pofida unor reculuri temporare în domeniul drepturilor omului, suscitade de câteva reacții mai puțin echilibrate la provocările terorismului internațional, care sunt neașteptate și dificil de gestionat.

PPDA este ferm convins că SUA este o țară fundamental democratică, iar Republica Moldova are nevoie de susținerea ei atât în soluționarea problemelor economice, cât și a celor de securitate, aici înscriindu-se și suportul oferit de organizațiile internaționale în problema retragerii trupelor străine de pe teritoriul țării.

America are nevoie și de susținerea noastră, în pofida faptului că ponderea Moldovei pe arena internațională nu este semnificativă – un luptător în plus împotriva terorismului internațional, chiar dacă deține capacități logistice și militare modeste.

Cu SUA relațiile trebuie să fie consolidate și în contextul integrării euro-atlantice, unde avem încă foarte multe de făcut în ce privește modernizarea armatei, dotare etc.

Este necesar de menționat asistența americană acordată prin intermediul diferitelor programe, cum ar fi "Provocările Mileniului", lucru ce contribuie la dezvoltarea societății moldovenești.

4.12.5. Relațiile cu Federația Rusă

PPDA recunoaște faptul că Rusia reprezintă marea necunoscută pentru interesele de lungă durată ale Republicii Moldova. Este evident faptul că Federația Rusă constituie o problemă pentru guvernul de la Chișinău, îndeosebi în contextul raioanelor de pe malul stîng al râului Nistru, unde sunt amplasate trupe rusești și trupe paramilitare ale cazacilor. Totodată, în pofida susținerii directe a Tiraspolului de către Moscova, circumstanțele internaționale sunt de așa natură încît trebuie să negociem și să discutăm acolo unde multe state, inclusiv Rusia, nu ar fi făcut-o, conducîndu-ne de înțelepciunea utilizării aptitudinilor profesioniste atunci cînd apar oportunitățile respective, de felul Deciziilor de la Istanbul 1999.

Totodată, PPDA consideră că este necesar să dezvoltăm relațiile cu Moscova în mod predictibil, în baza respectului și avantajului reciproc, aceasta referindu-se și la relațiile comerciale, și în mod special la livrările stabile a hidrocarburilor.

Ține de interesele noastre fundamentale ca Federația Rusă să se dezvolte ca o democrație autentică, unde drepturile omului și libertatea mass-media sunt respectate, unde există competiție politică și supremația legii este asigurată. O astfel de Rusie, este convingerea PPDA, ar fi un partener important pentru Republica Moldova și pentru alte state europene.

4.12.6. Relațiile cu puterile emergente – China și India

Beijing și New Delhi reprezintă capitalele unor state tot mai puternice din punct de vedere economic, politic și militar, care vor determina, în mare măsură, fizionomia relațiilor internaționale în secolul al XXI-lea și ulterior. PPDA consideră că trebuie dezvoltate relațiile bilaterale prin promovarea exporturilor pe aceste piețe, prin stabilirea de parteneriate economice și științifice. Investițiile moldovenești în relațiile cu aceste două state sunt fundamentale pentru consolidarea competitivității economice, dar și pentru menținerea Republicii Moldova în circuitul politic internațional.

4.12.7. Cooperarea regională și în cadrul organizațiilor internaționale

PPDA pledează în favoarea intensificării cooperării politice, de securitate și cea comercială cu statele din regiunea Europei de sud-est. Moldova trebuie să beneficieze de instrumentele de cooperare, cum ar fi: Pactul de Stabilitate, Procesul de Cooperare în Sud-Estul Europei, Inițiativa Central Europeană, CEFTA, RACVIAC pentru promovarea inițiativelor concrete de cooperare, cu rezultate palpabile pentru cetățenii statului nostru.

Procesul de dezvoltare a relațiilor cu organismele internaționale trebuie să se bazeze, în opinia PPDA, pe anumite principii: interesele țării, abordarea complexă a problemelor, dezvoltarea parteneriatului dintre comunitatea donatorilor și autoritățile publice, responsabilitate și corectitudine reciprocă. În acest sens, PPDA consideră necesară conjugarea eforturilor donatorilor și ale autorităților publice spre realizarea integrării Republicii Moldova în spațiul euro-atlantic, dezvoltarea democrației, restructurarea economică și creșterea competitivității, ameliorării stării ecologice, modernizarea serviciilor sociale. Relațiile cu asemenea organisme ca ONU, OSCE, Consiliul Europei, Banca Mondială, FMI, BERD trebuie să se dezvolte în ascendență, în beneficiul cetățenilor și al imaginii țării.

PPDA va promova, stabili și menține parteneriate strategice naționale, interregionale și internaționale. Oportunități importante sunt oferite de cooperarea transfrontalieră cu România și Ucraina datorită amplasării geostrategice favorabile a Republicii Moldova. Parteneriatele transfrontaliere cu România vor explora oportunități de participare la Programele UE de Bună Vecinătate.

Totodată este necesară racordarea dezvoltării Republicii Moldova la strategiile de dezvoltare teritorială a Uniunii Europene și paneuropene, ceea ce va spori atractivitatea economiei Republicii Moldova pe plan internațional, va contribui la dezvoltarea coridoarelor economice și la atragerea investițiilor străine în economia Republicii Moldova.

4.13. Sistemul de securitate și apărare

4.13.1. Neutralitatea nu înseamnă iresponsabilitate

Terorismul internațional, conflictele, calamitățile naturale, dezastrele umanitare amenință tot mai mult stabilitatea în diferite zone ale lumii. Chiar dacă Moldova și-a proclamat neutralitatea, aceasta nu înseamnă că trebuie să se sustragă responsabilităților ce îi revin ca stat democratic european. Aceasta înseamnă modernizarea armatei în baza unităților profesionale, asigurarea inter-operabilității cu partenerii europeni și americani, introducerea standardelor respective, obținerea dotării necesare etc.

PPDA consideră fundamentală implicarea în operațiuni armate și de menținere a păcii doar a unităților profesionale, formate pe bază contractuală, iar soldații pregătiți special pentru asemenea misiuni.

4.13.2. Consolidarea parteneriatului Moldova – Alianța Nord-Atlantică

Cadrul de cooperare cu Alianța Nord-Atlantică trebuie să fie îmbunătățit în permanență prin implementarea plenară a documentelor existente, cum ar fi Planul Individual de Acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova – NATO (IPAP) și elaborarea altor documente care să reflecte noile realități și noi orizonturi de cooperare bilaterală.

PPDA consideră fundamentală utilizarea IPAP-ului pentru intensificarea dialogului politic și a cooperării cu Alianța Nord-Atlantică, contribuind în acest fel și la implementarea Planului de Acțiuni Uniunea Europeană – Moldova, cu care există foarte multe domenii similare, cum ar fi democratizarea, independența judiciarului, respectarea drepturilor fundamentale, libertatea mass-media.

PPDA pledează pentru deschiderea Republicii Moldova spre stabilirea unui nivel mai avansat de colaborare cu Alianța Nord-Atlantică, deoarece amenințările la adresa securității militare, economice, a mediului ambiant etc. sunt multiple, iar Alianța poate oferi garanții reale în vederea gestionării situațiilor de criză și a problemelor în varii domenii.

4.13.3. Modernizarea Armatei Naționale și trecerea la unități profesioniste

PPDA consideră necesară modernizarea Armatei Naționale, astfel încât aceasta să facă față noilor amenințări la adresa securității în plan regional și global. Procesul în cauză presupune trecerea treptată la unități profesioniste, utilizarea standardelor Alianței Nord-Atlantice, asigurarea interoperabilității cu membrii Alianței, dezvoltarea capacităților de nișă, de la geniști la personal medical, dar și consolidarea unităților specializate în combaterea terorismului internațional.

PPDA pledează pentru profesionalizarea Armatei Naționale, deoarece complexitatea provocărilor la adresa securității este tot mai mare, fiind nevoie de militari cu specializări concrete, utilizabile și în viața civilă după pensionare.

PPDA susține implicarea membrilor Alianței în procesul de modernizare a Armatei Naționale, fapt care înseamnă transferul de cunoștințe și susținerea financiar-logistică a procesului respectiv.

4.13.4. Securitate energetică sporită

Pentru viitoarea strategie a energiei, PPDA propune trei obiective principale, în concordanță cu orientările UE.

- Asigurarea durabilității sistemului energetic național;
- Asigurarea securității furnizării energiei;
- Asigurarea competitivității sistemului energetic național și interconectarea cu piața energetică a UE.

În context, PPDA consideră că este necesară majorarea volumelor producției de resurse energetice locale prin extinderea capacităților de producție existente și prin construcția altor noi, care să funcționeze în baza tehnologiilor performante.

Este fundamentală crearea de capacități de stocare a țițeiului și gazelor care să asigure consumul pentru 6 luni, fapt ce va permite excluderea unor situații de șantaj din partea furnizorilor. De asemenea, este necesară construcția de capacități de rafinare a țițeiului, orientate spre piața internă și export. Darea în exploatare a terminalului petrolier de la Giurgiulești va fi în măsură să contribuie la atingerea acestor obiective.

PPDA consideră prioritară îmbunătățirea radicală a cadrului juridic și financiar pentru a contribui la eficiența sectorului energetic prin continuarea procesului de privatizare, prin atragerea investițiilor străine, stimularea utilizării resurselor regenerabile și dezvoltarea serviciilor energetice.

De asemenea, este necesară liberalizarea treptată a pieței energiei electrice cu introducerea tarifelor diferențiate pe categorii de consumatori și pe regimuri orare, utilizând experiența statelor membre ale UE, astfel încât să se ajungă la crearea unei piețe competitive pentru producerea energiei și asigurarea accesului liber la sistemul de transport al energiei electrice și al gazelor naturale pentru toți participanții la piața energiei.

PPDA va promova participarea activă la proiectele regionale de transport al gazelor și petrolului (oleoductul Odesa-Brody, gazoductul Nabucco etc.). Creșterea rentabilității în activitatea întreprinderilor care gestionează rețelele de transport al energiei electrice și gazelor ("Moldelectrica" și "Moldovagaz") prin stimularea tranzitului de energie și gaze dinspre Est spre Vest.

Este fundamentală dezvoltarea interconexiunilor sistemelor de transport al energiei electrice și al gazelor naturale cu sistemele similare ale țărilor vecine, inclusiv aderarea și integrarea sectorului energetic al Moldovei în UCTE (Union for the Coordination of Transmission of Electricity) și

participarea mai activă la proiectele de cooperare regională, în primul rând în cadrul Tratatului Comunității Energetice.

ÎNCHEIERE

Partidul Politic Democrația Acasă crede și speră în viitorul european al Republicii Moldova, în puterea țării noastre de a deveni un actor autentic în jocul economic european. Republica Moldova se bucură astăzi de șansa securității și șansa prosperității pe care o poate oferi Uniunea Europeană. Republica Moldova urmează să întrețină cele mai bune relații cu toate statele lumii, iar în plan economic urmează să-și consolideze pozițiile pe piețele deținute și să cucerească noi piețe de desfacere atât la Vest cât și la Est. Diversificarea piețelor este necesitatea stringentă a statului Republica Moldova.

PPDA reprezintă o nouă formațiune politică din Republica Moldova, care promovează principiile și valorile democratice, orientate spre atingerea bunăstării întregului popor prin liberalizarea economiei, reîntregirea țării și integrarea ei în spațiul european.

PPDA este partidul unei noi generații de politicieni, specialiști remarcabili în toate domeniile vieții social-economice, devotați programului politic PPDA. Majoritatea membrilor PPDA au studii superioare și stagieri peste hotare, dispun de o vastă experiență profesională, fiind înalt apreciați în cercurile lor de activitate, precum și de societate în general.

Baza succesului PPDA o constituie unitatea de idei și soluții, spiritul de inițiativă, responsabilitatea și profesionalismul, parteneriatul. La aceasta se adaugă prezentul Program, care constituie documentul politic strategic ce întrunește toate aspirațiile PPDA întru realizarea intereselor principale ale țării.

Prioritatea PPDA este de a se impune în opinia publică drept o forță reală de rezistență contra abuzurilor puterii, drept o forță politică în stare să învingă inerția, indiferența și dezamăgirea cetățenilor Republicii Moldova, oferind noi posibilități de participare a lor la viața publică. În contextul dat, PPDA este deschis spre cooperare pentru toate partidele și formațiunile politice care împărtășesc ideile, principiile și valorile promovate de PPDA.

PPDA își propune să devină în cel mai scurt timp un partid parlamentar. Vom participa la alegerile parlamentare și locale ca o forță politică importantă, oferind soluții alternative și viabile pentru progresul Republicii Moldova.

În toate acțiunile sale, PPDA va consulta și va ține cont de voința cetățenilor, oferind soluții politic argumentate și perspectiva dezvoltării durabile. PPDA propune societății un nou pact politic, în care cetățeanul, cu nevoile și aspirațiile sale, să fie elementul central al acțiunii politice și judecătorul permanent al eficienței și corectitudinii acesteia.

PPDA va promova sistematic integrarea tinerelor generații în formularea, realizarea și asumarea deciziilor, cât mai aproape de rolul lor social esențial. La fel, PPDA consideră necesară includerea mai activă a femeilor în sfera politică, economică și socială, în conformitate cu practica țărilor cu o democrație și economie avansată.

PPDA va intensifica activitatea de atragere de noi membri, de unificare a tuturor curentelor, mișcărilor social-politice și partidelor de centru, pentru ca forța și capacitatea PPDA să devină un factor important în asigurarea dezvoltării țării și bunăstării poporului.